

Danmarks Jernbanemuseums samling af **RULLENDE MATERIEL**

Af René Schrøder Christensen

Danmarks Jernbanemuseum er ved at afslutte en omfattende proces, hvor samlingen af rullende materiel er blevet gennemgået, vurderet og sorteret med det formål at sikre de væsentligste genstande for eftertiden. For at kunne koncentrere bevaringsindsatsen, udskilles de mindre væsentlige genstande. De ca. 340 lokomotiver og togvogne,¹⁾ som var i museets besiddelse i 2013, udgjorde en urealistisk stor mængde også set i et internationalt perspektiv, og målet har været at skabe en mere afbalanceret samling.

I denne artikel gennemgås processen, som Danmarks Jernbanemuseum har været igennem i de seneste fem år. De museale overvejelser berøres og den nuværende museumssamling beskrives i store træk og sorteringen begrundes. Artiklen skal ses i forlængelse af: "Bevaringsplan for rullende materiel i Danmarks Jernbanemuseum" i *Jernbanehistorie* 2013 som et udtryk for museet samlings- og bevaringsstrategi. I den forrige artikel blev samlingens baggrund og ophav gennemgået og set i sammenhæng med andre tilsvarende museers problemstillinger i forhold bevaring og opbevaringsforhold. I denne artikel er vægten lagt på selve processen og på en præsentation af resultatet – den fremtidige samling.

Museerne har fem grundlæggende arbejdsområder, de såkaldte "museumssøjler", som relaterer sig til museernes kerne – *museumsgenstandene*, og som er grundpiller i museumsloven. Museerne varetager de indbyrdes forbundne opgaver indsamling, registrering og bevaring, forskning og formidling af kulturarven.²⁾ Som udgangspunkt møder befolkningen dog kun sidstnævnte tilgang: formidlingen i form af udstillinger (genstande), skrift og tale – men det udgør kun toppen af det museale isbjerg. Formidlingen skal være baseret på forskning, der også er grundlaget for indsamlingen, og en reflekteret og begrundet indsamling, en grundig registrering og forsvarlig

bevaring af samlingerne er afgørende for museets kvalitet. Her kan en reduktion af samlingerne være et værktøj: Et argument for at udskille genstande fra en samling er, at jo større en samling er, jo sværere bliver det at tage ordentligt vare på den. Der kan være en ren økonomisk baggrund for at reducere samlinger, men en reel museumsetisk beslutning er oftest baggrunden: Det er bedre at passe ordentligt på vigtige og historisk væsentlige genstande og sikre dem for fremtiden – end at bruge unødvendige ressourcer på mindre betydende genstande. Dokumentation af fortidens materielle kultur og teknologi bliver ikke nødvendigvis bedre af, at der bevares mange af samme type genstande – i særdeleshed ikke for nyere tid. Der har tidligere i museumsverdenen generelt været tendens til genstandsbulimi,³⁾ men i de seneste årtier er bevægelsen gået i en anden retning. At forsøge at gemme fortiden i forholdet 1:1 giver sjældent mening. – At bevare en genealogi med hver ny tilføjelse til lokomotivernes udvikling er at skyde over målet. Ofte kan tegninger, opmålinger, beskrivelser og fotos være måden at dokumentere en genstand på jf. Slots- og Kulturstyrelsens (SLKS) anbefalinger.⁴⁾

En samling af jernbanemateriel stiller helt andre krav end de fleste andre museumssamlinger – alene på grund af størrelsen. Et andet særtræk ved samlingen er, at dele af den anvendes aktivt til formidling – dvs. kørsel på det almindelige skinnenet. Bortset fra de særlige krav, der stilles til kørsel – som er ret enestående i forhold til, hvad de fleste andre museer skal leve op til – så betyder det også, at egentlige museumsgenstande – af hensyn til bevaringen – kun meget begrænset kan anvendes hertil. Derfor har Danmarks Jernbanemuseum behov for en samling veteranogsmateriel dedikeret til kørsel. Museet har derfor opdelt samlingen i *museumsgenstande*, der i princippet skal bevares, som de er til evig tid, og en samling såkaldte *rekvisitter*, der er materiel, som blandt andet anvendes til veteranogskørsel. Rekvisitter skal have et autentisk udtryk af hensyn til formidlingen, men konstruktive modificeringer kan tillades, bl.a. betinget af moderne sikkerhedssystemer, i modsætning til på museumsgenstandene.

Række af damplokomotiver og personvogne af træ i Randers, foto: forfatteren 2016.

PROCESSEN

Danmarks Jernbanemuseums meget store samling af rullende materiel i 2013 har givet stort pres på opbevaringsforholdene. Mængden var for stor til at give museumsfaglig mening, og selv store institutioner som det britiske National Railway Museum i York har langt færre enheder (280 enheder, heraf 100 kørende).⁵⁾ Problemstillingen med for store samlinger har haft generel karakter i den danske museumsverden i de seneste årtier: SLKS kræver, at museer skal reducere i deres samlinger.⁶⁾

Danmarks Jernbanemuseum har samtidig haft meget store ressourcemæssige udfordringer, da materiellet har været opbevaret forskellige steder i landet på magasiner af varierende kvalitet. Som del i en overordnet omorganisering af museet og en styrkelse af bevaringsforholdene, er flere af de mange lejemaal tømt og forladt, og det er et overordnet – og helt centralt – mål for Danmarks Jernbanemuseum at få samlet alt rullende materiel i ét magasin nær hovedmuseet i Odense. Denne proces er ikke færdig, men museet er nået langt.

Målsætningen for Danmarks Jernbanemuseum har således været at få museets samling trimmet og bragt ned i en størrelse, der er repræsentativ, og samtidig kan bevares forsvareligt, foruden at have en samling af enheder til formidlingsorienterede aktiviteter. Det var ikke som udgangspunkt et mål at nå et bestemt antal enheder, men der er blevet taget stilling til hver enkelt enheds værdi i sig selv, i forhold til den øvrige samling, i forhold til generel væsentlighed og i forhold til den aktuelle bevaringstilstand.

Gennemgangen af det rullende materiel skal ses som et led i en generel gennemgang af museets samlinger af genstande og arkivalier i forbindelse med den nævnte omorganisering og professionalisering af museets praksis i disse år. Målet er at leve op til den generelle museumsstandard i Danmark – med hensyn til kvaliteten af museets arbejde med alle fem museumssøjler.

Museets fastlagte indsamlingsstrategi sigter på, at der indsamles ”repræsentative genstande, der er udtryk for relevante sider af jernbanens mange facetter, og at sikre ind-

samling af jernbanehistoriske genstande fra samtiden”. Der indsamles påholdende, ”repræsentativt og ikke efter fuldstændighedsprincipper”, og med hensyn til rullende materiel hjemtages der kun ”efter en nøje overvejelse om, hvorvidt den øvrige dokumentation i form af billeder, film, tegninger og andet materiale kan anses for dækkende”. Disse principper er også grundlaget for gennemgangen af de eksisterende samlinger.⁷⁾

Gennemgang og udskillelse af dele af museets samling af rullende materiel har været siden 2013 og vil fortsætte et stykke ind i 2018. Første skridt, i 2013, var en forceret proces, hvor ca. 30 enheder, der havde været opbevaret udendørs i årevis, blev kasseret og for størstedelens vedkommende skrottet pga. den ringe tilstand.

Opgaven blev påbegyndt som en hastesag, da DSB som ejer af museets magasiner og værksteder, herunder magasinet på Centralværkstedet i København, pressede på for at få udendørsarealerne ryddet.

Næste skridt i gennemgangen blev fremskyndet som følge af en omorganisering og udskillelse af museets afdeling i Lunderskov til selvstændig veterantogsklub: Sydjyllands Veterantog i 2014. Også her blev godt 30 enheder gennemgået og dels udskilt til klubben, dels udlånt som rekvisitter/driftsmateriel og som kørende museums-genstande.

Grundlaget for sorteringen har været etableringen af et generelt systematisk overblik over samlingen. På baggrund af heraf kunne der, med udgangspunkt i en række kriterier (se side 76), foretages en grundig vurdering af hver enkelt enhed. Dette blev således tilsvarende udført på de tilbageværende enheder ved den sidste store gennemgang i 2016-2017.

Vurderingsprocessen bestod af en række faser, som blev udført i gennemgangsrunderne, bortset fra ved udskillelsen af enheder til SJVT. Først blev enhederne registreret i en database, besigtiget, beskrevet og vurderet af en intern museumsfaglig gruppe bestående af historikere og materielkyndige. Det førte til udfærdigelsen af en prioriteret liste. Dernæst blev en ekspertgruppe inviteret til høring af museets oplæg til en sortering. Ekspertgruppen var udvalgt på baggrund af kendt

Eksempel på en skrotningsmoden privatbaneskinnebuspakvogn, en såkaldt rumpeged. DJM, Centralværkstedet 2013, Foto: forfatteren 2013.

ekspertise på forskellige typer af materiel, bl.a. demonstreret gennem førende publikationer på området. Dette skete for at sikre kvaliteten af vurderingen. Ekspertgruppen, hvis sammensætning varierede undervejs, havde ikke vetoret og den endelige beslutning om enhedernes skæbne var museets.

Efter vurderingsprocessen blev den bevarede samling af museumsgenstande registreret i det nationale genstandsregister Regin.⁸⁾ Denne del af processen var gennemført og offentliggjort i efteråret 2016. Dernæst kunne udskillelsen af de kasserede enheder iværksættes.

VURDERING OG SORTERING

Gennemgangen af den store samling af rullende materiel kræver en systematik. Der skal dannes et overblik og på basis deraf foretages en sortering.

Et grundlæggende princip bag vurderingen er, at museums-samlingen skal afspejle og repræsentere den nationale jernbanehistorie ud fra mange forskellige vinkler som samfund, teknologi, kulturhistorie m.m., og derfor er variation et væsentligt aspekt. Der er gjort overvejelser om enhedernes autenticitet, oprindelig og originalitet. Et væsentligt kriterium har været at undgå dubletter i bred forstand – både at undgå ens typer, men også repræsentanter for den samme historie eller de samme udviklingstræk. Museet arbejder således på linje med almindelig museumspraksis ud fra, at det ikke er en museal opgave at bevare en "genbank" med alle mindre teknologiske tiltag.

Et område, hvor den museale tilgang ofte støder i mod en "entusiast"-tilgang, er på spørgsmålet om, hvad bevaring er. Entusiasten vil argumentere for, at det at få enheden til at virke – at maskinen kan køre – er at bevare den. Det, der bevares, er dels en funktionsdygtig maskine, dels oplevelsen af at køre. Et modargument er, at enheden som genstand ikke bevares, men slides og nedbrydes ved fortsat drift, og at det – for at holde den i drift – er nødvendigt at foretage reparationer og udskiftninger af dele. Derved bliver der i højere grad tale om rekonstruktion og ofte endvidere om ombygninger

af den oprindelige maskine. Genstanden er således ikke bevaret – der er tale om en konstruktion. Det sidstnævnte afspejler museets holdning. Oplevelsen af maskinen der arbejder – eller toget der kører – har et formidlingsmæssigt aspekt, som kan være vigtigt: lugten, lyden, bevægelsen – om end også dette er en konstruktion, da omgivelser og landskab, som veterantoget kører igennem, er moderne. Danmarks Jernbanemuseum prioriterer også denne formidlingsform i form af veterantog sammensat af de lokomotiver og vogne, der er bevaret som rekvisitter – om end det er en rekonstruktion med et vist autentisk præg.

De væsentligste overordnede kriterier for bevaring af en museumsgenstand er, at der er en kendt proveniens og at genstanden rummer en fortælling. Proveniensen er altid et hovedkriterium – hvor blev genstanden bygget, hvor blev den anvendt, af hvem og til hvad. Det er ikke altid alle oplysninger, der er kendt, men jo bedre viden om proveniensen, des mere styrkes genstandens historiske værdi. Genstanden i sig selv er ikke af afgørende betydning, hvis vi ikke ved noget om den – den får først værdi, når der kan knyttes en historie til: om funktion (hvordan virker den), teknologi, om hændelser, om personer bag konstruktionen, om samfundsforhold – der kan anlægges mange vinkler.

Dernæst er en lang række andre kriterier i spil. Der er ikke tale om en eksakt videnskab men om argumentation for vigtigheden af de forskellige aspekter. Her er et begreb som autenticitet væsentligt – dvs. overvejelser om genstandens niveau af oprindelig og originalitet i forhold til den historie den skal repræsentere. – Der kan sagtens være tale om flere vigtige historier. Det kan være historien om genstanden, da den var ny, eller om genstanden, der bærer præg af brug, skader og ombygninger i driftstiden. I sagens natur vil jernbanemateriel, som skal repræsentere det originale, i mere eller mindre grad være rekonstrueret – afhængig af enhedernes alder. Både det originale og det ombyggede er repræsenteret i samlingen. En tidligere tilgang ved indsamling af materiel har været et fokus på, at der skulle være tale om den først-byggede eller først-leverede enhed i en serie, og en til-

Udstillingen i remisen i Odense, foto: Fl. Wedell 2017.

gang der handler om at tilbageføre enheder til det oprindelige, har også været fremherskende – både i veterantogklubber og på museet. I dag er tilgangen en anden: Der lægges større vægt på, at materiellet er repræsentativt (byggenr. er af mindre betydning) og at det fremstår, som det så ud, da det gik ud af drift – med de mange historiske lag enheden dermed indeholder.

Som nævnt er det væsentligt at samlingen repræsenterer mange forskellige aspekter af jernbanehistorien – både det almindelige/repræsentative og det specielle/enestående. Derfor har det været afgørende i gennemgangen og vurderingen af materiellet, at der er spredning i kronologi, geografi, ejerforhold, drift, type, teknologi, funktion mm.

På baggrund af disse overvejelser er der arbejdet systematisk med værdiansættelser af materiellet i forskellige kategorier. Den historiske værdi er således kategoriseret ud fra fire niveauer af historisk betydning: enestående betydning (hvis genstanden er unik – rummer en helt særlig/afgørende historie), national betydning (hvis genstanden er en væsentlig del af den generelle historie), lokal/mindre betydning (hvis en genstand er mere almindelig og udbredt – men ofte kan have særlig betydning for et lokalområde, men ikke nødvendigvis af national betydning) eller uvæsentlig.

Dernæst er bevaringstilstanden tilsvarende kategoriseret i spændet mellem meget god tilstand og kassabel. Genstandenes tilstand har haft betydning for en del af det udskilte materiel – især i den første udskillelsesrunde – hvilket er ført til skrotning som følge af dårlige opbevaringsforhold. Bevaringstilstanden kan være grundlag for valg mellem genstande, der rummer ensartede fortællinger eller er af samme type. Jo væsentligere den historiske værdi en genstand har, jo mindre betydning har bevaringstilstanden – til en vis grad. Her skal det erindres, at der i høj grad er andre kilder til det rullende materiel – fotos, tegninger, skriftlige instruktioner mm., så historien for det meste er dokumenteret på anden vis.

På baggrund af dette blev en samlet vurdering foretaget i forhold til, om den enkelte enhed var bevaringsværdig, skulle indgå i rekvisitsamlingen, udskilles eller var klar til skrotning.

UDSKILLELSE

Indsamlings- og kassationsdebatten har været aktiv i over et årti, og debatten er stadig aktuel – både i forhold til arkivalier og museumsgenstande.⁹⁾ Debatten løber også internationalt, bl.a. i den svenske museumsverden om hvordan der tages hånd om kulturarven – skal der skrottes eller sælges.¹⁰⁾ Den danske statslige udmelding i 2003 pegede på, at udskillelse og kassation var helt nødvendig på de danske museer,¹¹⁾ og tilgangen er den samme i rigsrevisionens beretning om statsanerkendte museers sikring af kulturarven fra 2014.¹²⁾

Etableringen af det nationale registreringssystem Regin (Registrar interface) i 2003 skete som led i denne tilgang og blev set med tre formål: "... For det første at få overblik over, hvad skal man bruge pengene på. For det andet at være et instrument for både forskere og offentligheden. Og endelig at man kan se, hvad man skal kassere."¹³⁾ Ved udskillelse af museumsgenstande fra et statsligt eller statsanerkendt museum, skal der søges om dispensation hos SLKS eller kulturministeren. Danmarks Jernbanemuseum er i kraft af sin historie som etatsmuseum udenfor denne museale sammenhæng,¹⁴⁾ men vi arbejder så vidt muligt efter samme regelsæt. Det betyder, at museet ikke som udgangspunkt har skullet søge dispensation for udskillelsen.

Museet har, som nævnt i *Jernbanehistorie* i 2013, tidligere protokolført genstande, som er indgået i samlingerne, men ikke i de seneste tre årtier, der samtidig har udgjort en periode med mange hjemtagelser af især rullende materiel.¹⁵⁾ Desuden har der i den tidligere struktur i museet været en uklar sammenblanding af hvilket materiel, der i dag vurderes som museumsgenstande, og hvilket der var rekvisitter, som umiddelbart kunne anvendes ved veterantogskørsel. Som led i gennemgangen og vurderingen af hele museets genstands-samling – både det rullende materiel og alle andre genstande – bliver der løbende foretaget registrering i den nævnte statslige genstandsdatabase (Regin), og dermed sikres og tilgængeliggøres dokumentation af samlingen for fremtiden.

Når der i praksis skal udskilles, tilsiger de internationale etiske spilleregler, at evt. tidligere ejere/givere først adspør-

ges, om de vil modtage genstanden retur. Dernæst spørges andre statslige eller statsanerkendte museer, om de er interesserede. Sidste led er en egentlig kassation. Ved jernbanemateriel er der dog også en anden væsentlig interessant – nemlig veterantog-klubberne. De er også – gennem DVF, Danske Veterantogs Fællesrepræsentation – blevet inddraget i udskillelsesprocessen og står som den absolut største aftager af materiel.

Som følge af sorteringsarbejdet blev der genereret en liste over materiel, som udgår af museets samling. Listen blev i foråret 2017 udsendt til potentielle modtagere af materiel – relevante museer og veterantogsklubber, som fik mulighed for i første omgang at give et forhåndstilsagn om interesse for de enkelte enheder. Der blev givet en frist på to måneder til at tilkendegive interesse, og efterfølgende fire måneder til at tilvejebringe konkrete projektbeskrivelser.

På baggrund af en efter museets vurdering uhensigtsmæssig stor mængde "restaureringsprojekter", som allerede står og forfalder flere steder i landet – projekter, der aldrig bliver ressourcer til at fuldføre – stillede museet krav til eventuelle modtagere af udskilt materiel. For at sikre at enhederne således ikke blev til "eksport af skrot" – og for at sikre flest mulige enheder et efterliv – stillede museet en række krav om realistiske tidsplaner for opbevaring, bevaring, anvendelse og evt. istandsættelse af de ønskede enheder. Vi bad desuden om økonomiske overslag for udførelsen af planerne. Dette skulle sikre, at de mest realistiske projekter blev prioriteret højest.

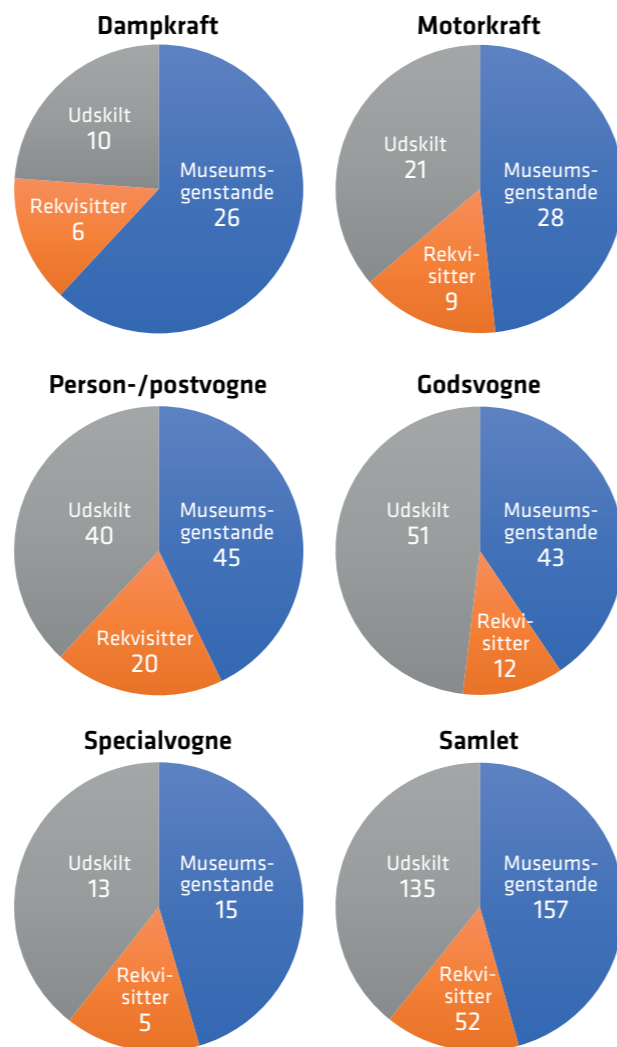
På baggrund af de opstillede betingelser blev den endelige fordeling foretaget, idet kørsel, restaurering og realistisk opbevaring er blevet prioriteret. For at sikre, at materiellet ikke bliver kapitaliseret af modtagere, blev det klausuleret, dels at enhederne skulle gå tilbage til museet, hvis planer ikke følges, eller enheder henstår og forfalder, dels at enheder ikke kan overdrages eller videresælges til tredjepart, uden at Danmarks Jernbanemuseum først har fået tilbud om at tage dem retur. Modtagerne blev ikke afkrævet en lang rapport, men højst en side eller to pr. materielenhed.

Der kan være større udgifter forbundet med at skrotte rullende materiel, og for at sikre, at museet kunne løfte opgaven (skrotning af enheder som ikke fandt ny anvendelse), valgte museet at udbyde materiellet mod betaling af vurderet skrotværdi af jern – og i enkelte særlige tilfælde til kommerciel værdi. Sidstnævnte hvis materiellet kan sikres videre liv, der udbydes åbent og at indtægten går til at støtte bevaringen af den øvrige samling, jf. ICOMs regelsæt.¹⁶⁾

Resultatet af sorteringen i 2016 er, at knap 80 enheder eller reservedele af enheder er tilbudt relevante museer og veterantogsklubber. Der er 16 aftagere med Dansk Jernbane Klub, Nordsjællands Jernbaneklub og Syddjyllands Veterantog som de største. Derudover har Syd-Fyenske Veteranbane, Veteranbanen Bryrup-Vrads og Søby Brunkulsmuseum modtaget enheder. Frilandsmuseet har overtaget en enkelt enhed, mens forskellige kommercielle aktører, CFL Cargo, ContecRail, Captrain, RailService, BaneDanmark, Resc-Rednings- og sikkerhedsCenter og Grams Service såvel som AMU Aalborg, Team David og det hollandske selskab RailInsight hver har overtaget enkelte enheder.

Der er i forbindelse med udskillelsesrunden foretaget et antal byttehandler, således at der i samlingerne er tilkommet syv nye enheder som museumsgenstande. De to af de syv erstatter tilsvarende enheder i dårligere stand som udskilles (privatbanedamplokomotiv), én enhed erstatter en tilsvarende, som overgår til rekvisitsamlingen (følgevogn til kran), og fire er vigtige tilføjelser til samlingen (en af de ældste bevarede dieselmaskiner, en specialvogn, en privatbanerangermaskine og en tidlig lukket godsvogn). Derudover indgår fire ny enheder som rekvisitter (en åben godsvogn, en rejsegodsvogn og to lukkede godsvogne).

I alt blev 47 enheder af de i 2017 udbudte 78 stykker materiel overtaget til ny anvendelse, mens 31 enheder blev kasseret. Det skyldes for hovedparten, at der ikke var interesserede aftagere, enkelte fik ikke realistiske bud, og endelig blev nogle få enheder udbudt som reservedele, dvs. efter at Danmarks Jernbanemuseum har udtaget reservedele fra enhederne til eget brug – for at kunne sikre veterankørsel med an-

Fordeling af det rullende materiel (efter vogntype) som resultat af udskillelsesprocessen 2013-2017.

dre enheder. Blandt det kasserede er størstedelen lukkede godsvogne/vognkasser eller enheder i meget ringe tilstand.

Samlet er der siden 2013 foretaget en reduktion af samlingen af rullende materiel på ca. 40%. Af de 340 enheder har 65 fundet ny anvendelse og et tilsvarende antal er blevet kasseret. Det endelige resultat er som følger:

Bevaret ved Danmarks Jernbanemuseum: 209 enheder	
• Museumsgenstande	157 enheder
• Rekvisitter (veterantog til kørsel):	52 enheder
Udskilt til andre: 70 enheder	
• Udskilt til andre 2017	47 enheder
• Supplerende udskillelse 2017-2018	5 enheder
• Udskilt 2013-2016	18 enheder
Kasseret/skrottet: 65 enheder	
• Kasseret pga. manglende aftagere 2017	31 enheder
• Kasseret 2013-2016	34 enheder

SAMLINGERNE

I det følgende skitseres nogle overordnede karakteristika for Danmark Jernbanemuseums samling af rullende materiel. Processen har afstedkommet en samling bestående af 157 museumsgenstande og 52 enheder, der anvendes til kørsel – de såkaldte rekvisitter.

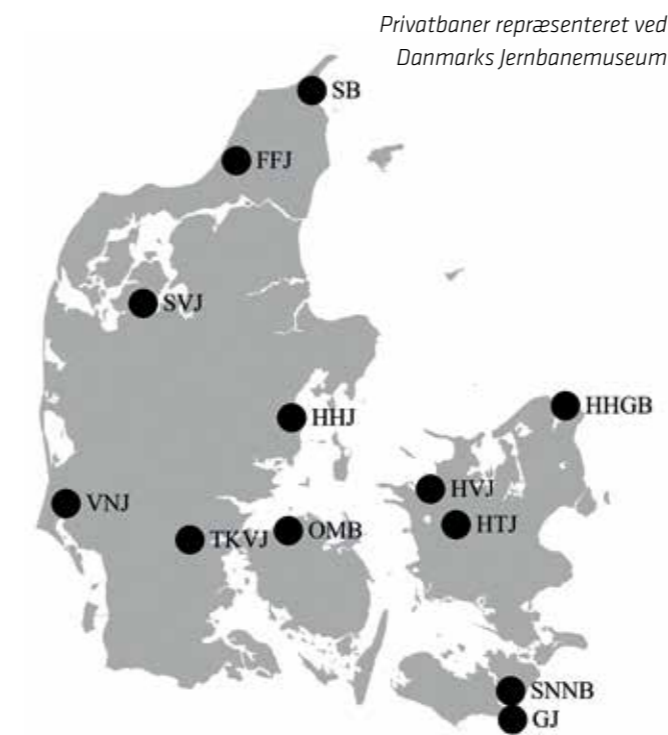
Som nævnt er det en målsætning at have en repræsentativ og varieret samling, som fortæller den danske jernbanehistorie ud fra mange forskellige vinkler og aspekter. Som resultat af museets historie som etats-museum er der en stor overvægt af statsbanernes materiel repræsenteret, men samlingen rummer også enheder fra privatbanerne. Det er ikke et mål at have enheder fra samtlige privatbaner, men det er vigtigt at kunne vise et udpluk af de mest karakteristiske materieltyper, som fandtes i forskellige varianter – både de ældre privatbaner fra slutningen af 1800-tallet frem til 1960'erne og de moderne privatbaner. Sidstnævnte er dog kun repræsenteret ved en enkelt enhed (Mrd 4212). En variant er DSB-

godsvogne, som var dedikeret til forskellige virksomheder, f.eks. tankvogne fra benzinselskaber eller spritfabrikkerne i Aalborg, eller forskellige ølvogne m.m.

I museets samling er der således også sigtet efter at have et bredt udsnit af forskellige repræsentative teknologiske løsninger, som afspejler forskellig tid. For eksempel forskellige typer bremsesystemer på køretøjerne – fra skruebremsen med og uden bremsehus, over vacuum- til moderne trykluftbremsere, eller forskellige typer konstruktion af vogne: trækonstruktion, træbeklædning (forskellige træsorter), stålbeklædning, stålkonstruktion, nittede eller svejsede konstruktioner, forskellige typer tagkonstruktion med paptag, lærred, med og uden tagrytter eller med ståltag. Der findes flere varianter af belysning fra olielamper til elektrisk lys, og opvarmning af vogne fra fravær over løst indsatte varmekasser til dampvarme og varmvandsanlæg, og videre til moderne elvarme. Der findes desuden varierende indretning af vogne med for-

skellige sædetyper (stof, læder, træ), hattehylder m.m., som afspejler tid og klasse. I samlingen indgår ligeledes eksemplere på forskellige typer affjedring (blad-, skrue- og evolutfjedre) aksel- og bogietyper (træ og stål, samt nittede og svejsede), hjul typer (træ, støbejern og stål, sammensatte og helhjul), og selve konstruktionen af lokomotiver og tendere: skorsten, koblingstyper, antal trækkende aksler (to-, tre- firekoblede lokomotiver), vandrørs- og røgrørs-kedler, med og uden overheder, antal cylindre m.m., såvel som forskellige typer drivkraft (damp, motor (diesel- og benzin-mekanisk, dieselelektrisk, dieselhydraulisk) og el). I den øvrige samling er håndkraft desuden repræsenteret ved flere typer dræsiner.

Også mange forskellige funktioner er repræsenteret: bl.a. transport af forskellige

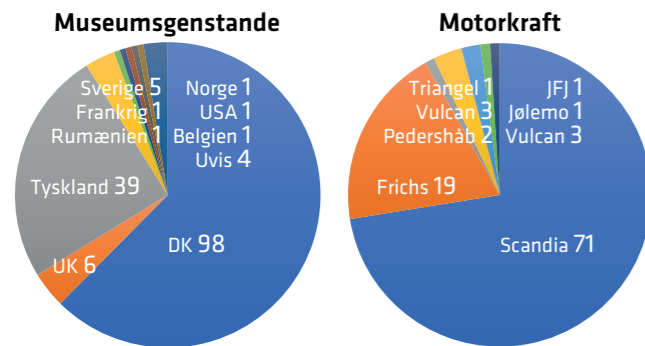

En af de sidst indsamlede museumsgenstande er tankvognen fra kommunekemi som repræsentant for både den yngste type tankvogne og for historien om forureningsbekæmpelsens fremvækst i 1980'erne, foto: Fl. Wedell 2017.

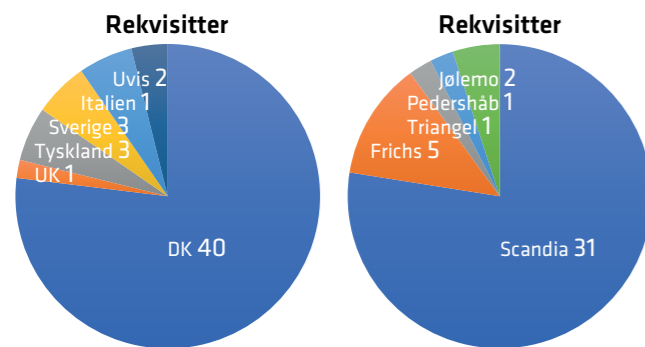

- godstyper (olie, kemikalier, kølede fødevarer, øl, kvæg, stykgods, container, kampvogn,)
- personvogne af forskellige typer (I, II og III klasse, salonvogn, kongevogn, kupéer med adgang udefra, sidegangsvogn med kupéer, storrumsvogn med mellemgang, åben vogn, udflugtsvogn, restaurantvogn, liggevogn, sovevogn),
- trækraft (ranger-, godstogs-, persontogslokomotiver),
- godsvogne (træ, stål, åbne, lukkede, tankvogne, fladvogne) samt
- arbejdet ved banen (sporskiftestopper, hjælpekran, værkstedsvogn, ballastvogn mm.).

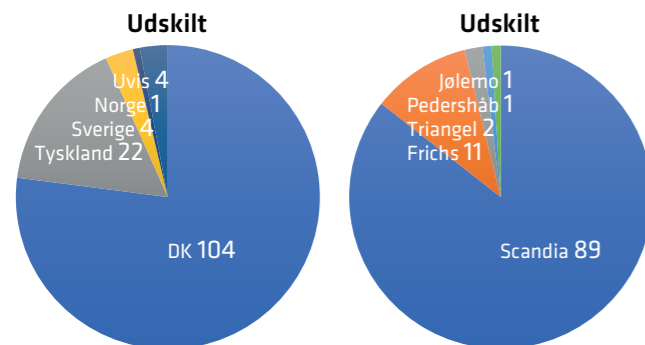
Samlingen dækker repræsentanter for centrale udenlandske såvel som danske producenter af jernbanemateriel. Langt de fleste enheder er produceret i Danmark hos virksomheder som Vulcan i Maribo (rangerlokomotiv, dobbeltdækkerpersonvogn og rejsegodsvogn fra o. 1900), Jølemo i Rødovre (bakke), Pedershåb i Brønderslev (rangertraktorer fra 1930'erne og 1950'erne), Triangel i Odense (motorvogne fra 1920'erne og 30'erne), Frichs i Århus (damp- og motortrækraft fra 1910'erne til 1970'erne) og ikke mindst fra Scandia i Randers (alle slags vogne fra 1860'erne til 1980'erne).

Museumsgenstande: Fordeling (antal) efter producentland (157 enheder) og med dansk producent (98 enheder).

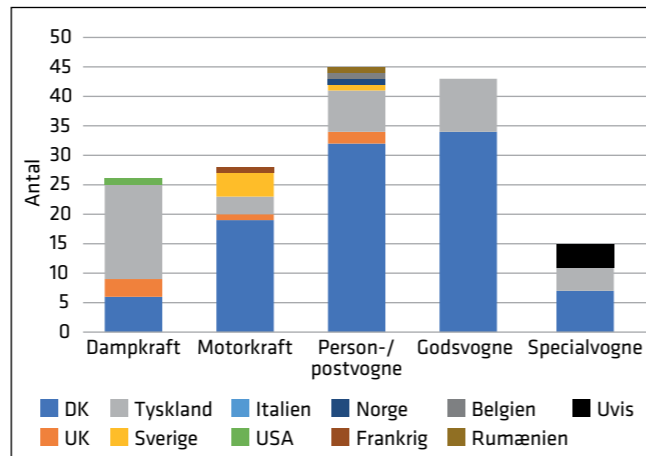
Rekvisitter: Fordeling (antal) efter producentland (51 enheder) og med dansk producent (40 enheder).

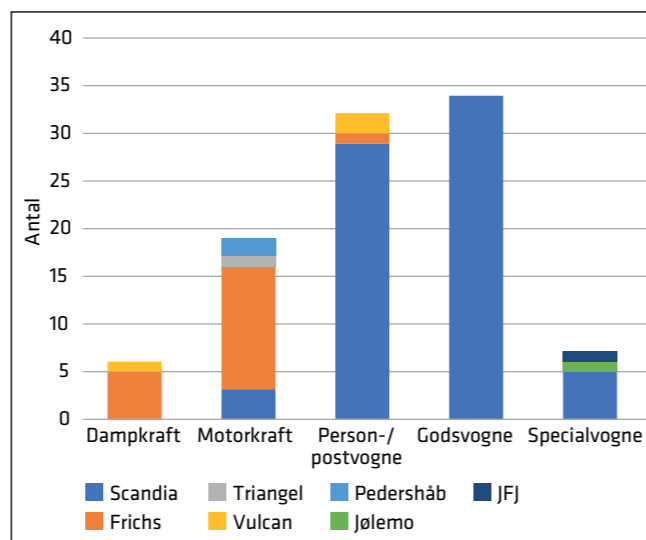
Udskilt: Fordeling (antal) efter producentland (135 enheder) og med dansk producent (enheder).

Det meste af det udenlandsk byggede materiel er fra Tyskland – dog i perioden frem til 1910 ofte med dansk konstruktør – væsentligst Otto F.A. Busse (d.y.) som er ganske vel repræsenteret med konstruktioner i perioden 1876-1910 (f.eks. damplokomotiver litra A, D, K, P m.fl.).

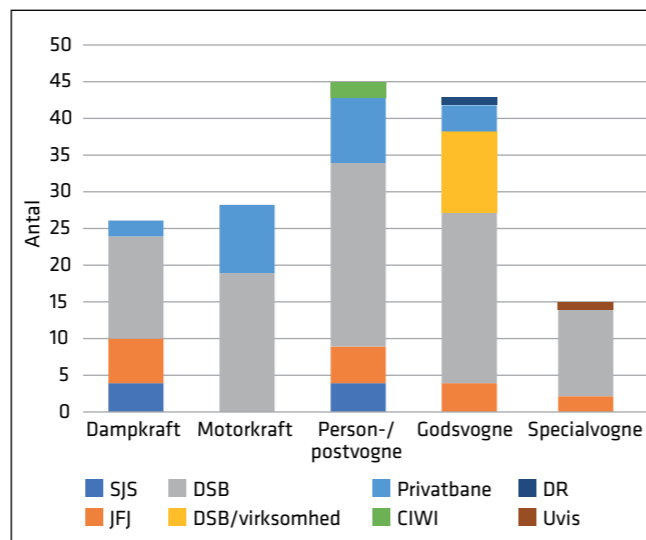
I det følgende skitseres variationen i de forskellige materieltyper, som indgår i samlingen. Som det ovenstående er der ikke tale om en udtømmende beskrivelse, men om en mere overordnet karakteristik. Enhederne er opdelt i funktionsgrupper: trækraft, personvogne, postvogne, godsvogne og special-

Museumsgenstande (157 enheder): fordeling på type og producentland.

Heraf: Museumsgenstande (98 enheder): Danskbygget materiel, fordeling på type og producent.

Museumsgenstande (157 enheder): Fordeling på type og driftsselskab (antal).

vogne. Det har som udgangspunkt ikke været et mål at bevare hele autentiske togstammer men snarere en stor variation af materiel. Enkelte vogne og lokomotiver indgår dog i samlede togstammer: det røde MS-lyntog fra 1930'erne (tre enheder) og MA-lyntoget fra 1960'erne (fire enheder) samt to krantog (tre enheder i hver). Argumentationen er, at der ikke skal køres med museumsgenstandene (bortset fra nævnte lyntog), og derfor er der ikke bevaret hele vognsæt af f.eks. S-tog eller Mr-tog. Her er de enkelte vogne repræsentanter for historien.

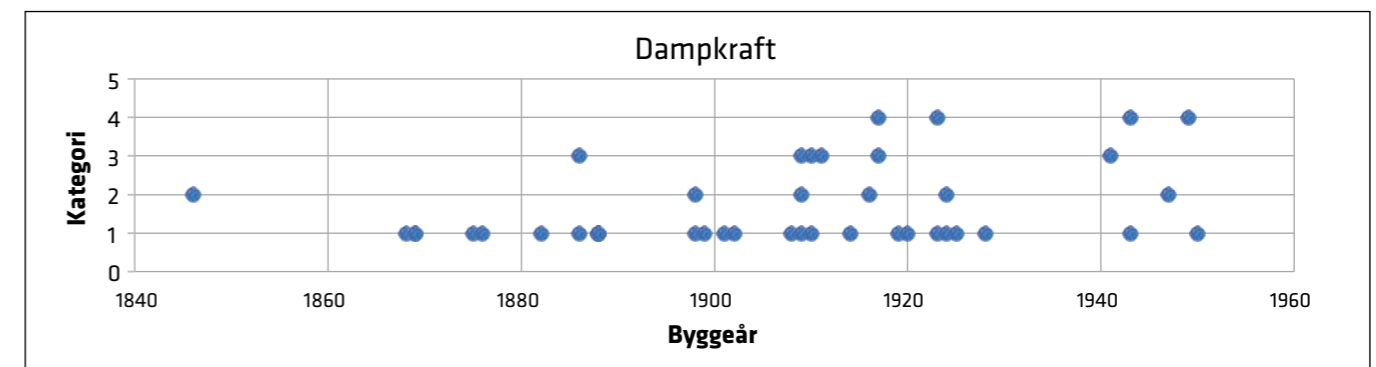
DAMPLOKOMOTIVER

Museet er i besiddelse af 32 damplokomotiver. De 26 damplokomotiver, der er bevaret som museumsgenstande, blev bygget i årene 1868 til 1950 og indrammer således næsten hele dampalderen. Kun et eksempel på de tidligste lokomotiver mangler, og dette hul udfyldes af en replika af Odin, Danmarks første lokomotiv, som er færdigbygget i 2018 (som kørende rekvisit). Af de 26 lokomotiver blev de tre ældste bygget i Storbritannien (1868-69), 16 er produceret i Tyskland (1882 til 1923), ét i USA (1919), og seks i Danmark (1901-1950). 16 af lokomotiverne blev anvendt til fremføring af persontog,

fire til godstog og seks var rangerlokomotiver. Fra jernbanens tidlige år – før selskaberne blev samlet i DSB, er der bevaret fire fra den sjællandske og seks fra den jysk-fynske bane. Hovedparten af lokomotiverne har således betjent DSB, JFJ og SJS, men også to privatbanelokomotiver findes i samlingen som repræsentanter for den lokale trafik. Den geografiske fordeling er også varieret i forhold til lokomotivernes driftsområder.

I museets rekvisitsamling findes ud over replikaen ODIN yderligere fem damplokomotiver (dækkende perioden 1898-1947) – de tre (E-, P- og R-maskiner) er til veteranogskørsel, den fjerde, et privatdamplokomotiv, er udlånt til veteranogskørsel, og det sidste damplokomotiv (F500), der tidligere er dømt til skrot og fremstår i afpillet stand, beholdes til potentiel stationær formidling.

Museet har i den gennemgåede proces skilt sig af med seks damplokomotiver, hvoraf to fra privatbaner erstattes af tilsvarende, som er i mere original stand. Tre af de sidste fire er dubletter. Heraf anvendes reservedele fra de to (E 978 og R 946) til at gøre tilsvarende enheder køreklare (E 991 og R 963), og en tredje (F 428) får nyt liv i en veteranklub. Den sidste er i ringe forfatning og mangler mange originale dele (J1) men overtages også af en klub. I perioden fra 2013 er der

Spredning i damplokomotivers alder fordelt på de fire kategorier (1: museumsgenstande, 2: rekvisitter, 3: udskilt, 4: kasseret), 2013-2017 (enheder uden kendt år er ikke inkluderet, Odin anført med oprindelig byggeår 1846).

desuden skrottet to F-maskiner (dubletter i samlingen), hvorfra der er bevaret reservedele – blandt andet aksler og kedler, som er blevet udbudt i den seneste udskillelsesrunde – og er modtaget af veteranogsklubber, til brug for at gøre tilsvarende lokomotiver køreklare.

R 946-maskinen er fravalgt, da der dels er bevaret en anden R-maskine som rekvisit, hvortil bl.a. kedlen skal anvendes, dels er historien om kraftige damplokomotiver i første del af 1900-tallet velrepræsenteret ved bl.a. P og Pr- og S-maskiner.

Der er dog stadig mangler i museets samlinger, idet industribaner og smalsporede baner endnu ikke er repræsenteret med damplokomotiver.

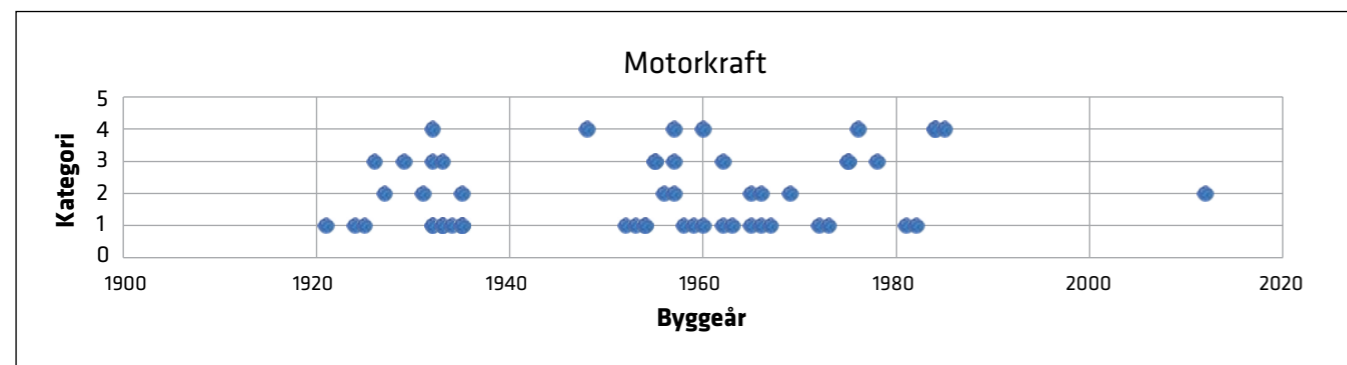
MOTORTRÆKKRAFT

Af museets 37 enheder med motortrækkraft er de 28 museumsgenstande. Blandt genstandene er ti motorlokomotiver bygget i perioden 1932 til 1981 – de fem er danske produkter (1932-1962), fire er svenske (1921-67) og to er tyske (1963 og 1981). Kun to er privatbanemateriel. Blandt motorlokomotiverne findes bl.a. eksempler på de ikoniske lokomotiver, der blev bygget på licens fra General Motors – Mx, My og Mz – og det nyere dieselelektriske Me.

Desuden findes i samlingen 11 motorvogne fra 1921-1982 – næsten alle danskbyggede – bortset fra en enkelt tysk motorvogn (et typisk γ-tog fra 1973) og en af de ældste bevarede dieselelektriske vogne i Danmark, bygget i Sverige (1921). Blandt motorvognene er enheder fra det ikoniske røde lyntog fra 1935. Tre enheder er tidligere privatbanemateriel og repræsenterer den lokale trafik, mens S-tog repræsenterer hovedstadens trafik (med eksempler på to generationer), mens de øvrige motorvogne kørte i hele landet – som lyn- og regionaltog. Både Mo og afløseren Mrd er repræsenteret, ligesom en karakteristisk Triangel-motorvogn.

De syv rangertraktorer i genstandssamlingen er bygget mellem 1925 og 1966, og de fem er danskbyggede, én fransk og én engelsk. To har været i drift på privatbaner, én både hos DSB og siden privat og resten hos DSB. Samlingen viser repræsentanter, der er spredt i størrelse og kronologi.

Som driftsmateriel/rekvisitter indgår yderligere tre motorlokomotiver (1956-1965), tre motorvogne (1935-2012) og tre rangerlokomotiver (1931-1969). Lokomotiver og motorvogne er tiltænkt at indgå i veteranogdrift eller som arbejdsmaskiner, og sidstnævnte rangermaskiner er til håndteringen af materiellet i museets magasiner.

Spredning i motorlokomotivers, motorvognes og rangertraktorerens alder fordelt på de fire kategorier (1: museumsgenstande, 2: rekvisitter, 3: udskilt, 4: kasseret), 2013-2017 (enheder uden kendt år er ikke inkluderet).

PERSONVOGNE

Samlingen af personvogne rummer i alt 57 enheder, hvoraf 38 er museumsgenstande bygget fra 1854 til 1975. Nyere materiel som IC3 håber museet på at kunne indsamle, når det er udtjent. Der er dog indsamlet noget af det allernyeste materiel – et IC 2-togsæt, som dog pga. klausuler fra giver indtil videre kun kan indgå i samlingen som rekvisitter.

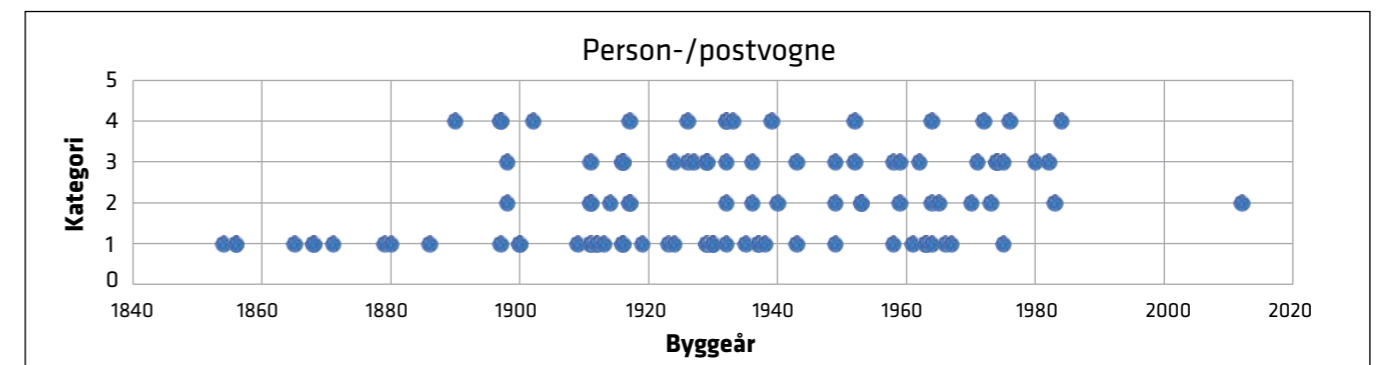
I genstandssamlingen findes 20 stålvogne og 18 trævogne, som fordeler sig med to førsteklasesvogne (1963-66), fire med kombineret I-II kl. (1923-61), fem II kl. (1958-75), to kombineret II-III kl. (1868), 14 II kl.-vogne (1865-1930, og heraf en dobbeltdækkervogn med kupeer for neden og storrør for oven), seks af den særlige luksuriøse type – salon/kongevogne (1854-1937) – bl.a. en særlig salonvogn privatejet af CF Tietgen (GJ 1) – foruden enlige eksempler på udflugts-, ligge-, sove-, restaurant- og bårevogne (1909-64). Der er også bevaret en åben personvogn, "skovvogn" (1880), som sammen med dobbeltdækkervognen (1900) typisk anvendtes til at transportere Københavnerne til de nordsjællandske skove og kyster. Tre vogne indgår desuden som dele af lyntogsstammer: det røde MS fra 1930'erne (AA 431) og sølvpilen (MA) fra 1960'erne (Bmk 530 og Bs 480). Begge lyntog er bevaret i deres helhed med mulighed for at kunne gøres køreklare.

Desuden findes eksempler på vogne til både fjern- og nærtrafik fra 1930'erne til 1950'erne samt fra 1960'erne til 1980'erne – f.eks. den typiske "brune" nærtrafik-personvogn (Cle 1678) eller den typiske røde interrailvogn (B 314). Også privatbanernes mere beskedne vogne indgår i samlingerne, f.eks. bivognen (Fe 12140) til en triangelmotorvogn og den særlige type, bænkevognen (SNNB G 69), der kunne konverteres til enten person- eller godsvogn efter behov.

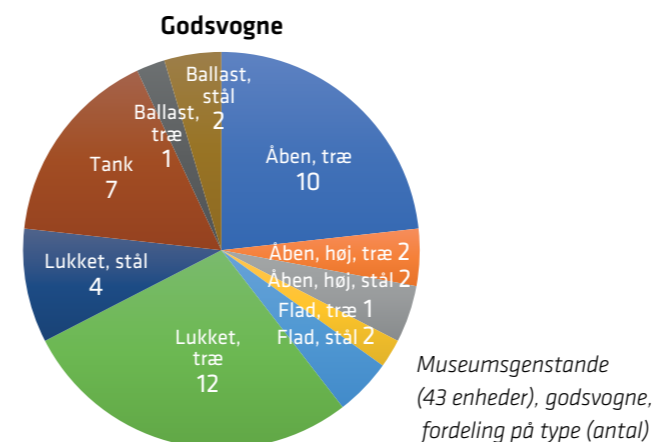
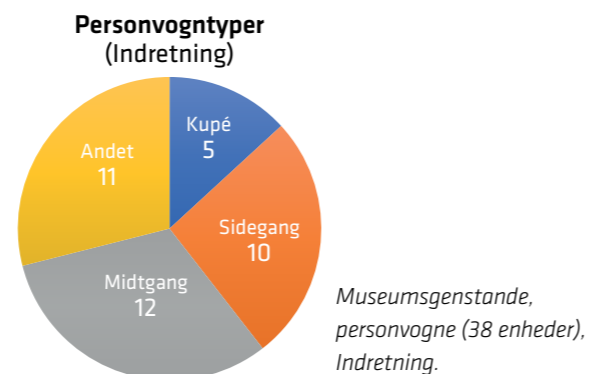
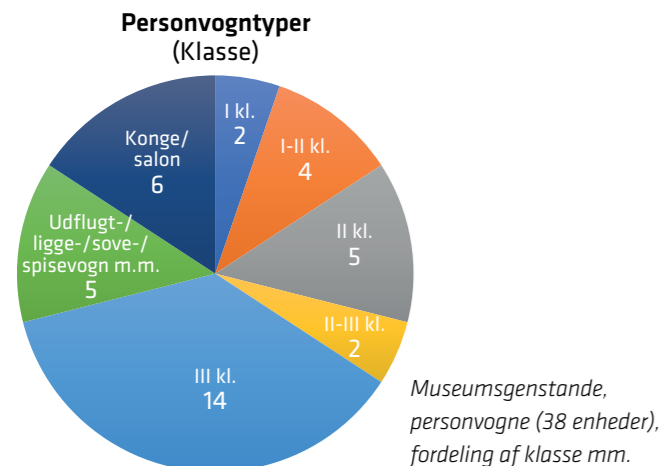
I samlingen findes en vognkasse, som er den ældste bevarede i Danmark, nemlig kongevognkassen fra 1854. Den ældste bevarede personvogn er den nyligt restaurerede grønholtvogn DJDS C 2,¹⁷⁾ bygget på Scandia i 1865.

De ældste kupévogne med indgang til kupéerne udefra er repræsenteret ved fem enheder fra perioden 1865-1916. De senere sidegangsvogne findes i otte udgaver fra 1923-1967, og af midtgangsvogne er der 12 fra 1911-1975.

Foruden de 38 museumsgenstande er der ved museet yderligere 19 rekvisitter (driftsmateriel), som er bygget 1898-2012. Af disse er hovedparten tiltænkt at indgå i togtammer – en med brune vogne (7), som repræsenterer tiden fra 1930'erne til 1950'erne og en rød stamme (4) fra perioden 1960'erne til 1980'erne.

Spredning i person-, postvognes alder fordelt på de fire kategorier (1: museumsgenstande, 2: rekvisitter, 3: udskilt, 4: kasseret), 2013-2017 (enheder uden kendt år er ikke inkluderet).

POST- OG REJSEGODSVOGNE

Af post- og rejsegodsvogne indgår der i museumsgenstandssamlingen syv enheder, som dækker perioden 1856 til 1937 – heriblandt to af Danmarks ældste vogne, der dog er restaureret i 1920'erne – den ene givetvis sammensat af to tilsvarende vogne.¹⁸⁾ En af postvognene har kørt på en privatbane, mens resten har kørt på hovedstrækningerne. I rekvisitsamlingen indgår desuden yderligere en postvogn fra 1936.

GODSVOGNE

Godsvognssamlingen dækker perioden 1862-1994, og hovedparten af de 43 museumsgenstande er danskbyggede (34 enheder) og resten er tysk produceret (9). Fire vogne var i begyndelsen i drift hos JFJ og blev siden overtaget af DSB (en enkelt dog til en privatbane). Yderligere 20 vogne var i drift hos DSB foruden de vogne, der var lejet ud til virksomheder – typisk olieselskaber eller bryggerier (10 enheder). Der er eksempler på tankvogne fra BP, Shell, De Danske Spritfabrikker, en ølvogn tilknyttet Albani og Tuborg eller en FDB-kølevogn. Den nyeste tilføjelse til samlingen er kommunekemitankvognen fra 1994. Vognen rummer en vigtig historie om miljøbeskyttelse og forureningsbekæmpelse i begyndelsen af 1980'erne – som bl.a.

resulterede i etableringen af kommunekemi. Fire godsvogne tilhørte oprindeligt privatbaner – en enkelt overgik til DSB.

Eksempler på andre væsentlige historier gemt i materiellet er jernbanens tilknytning til militærtransporter, repræsenteret ved en fladvogn til transport af en kampvogn (slmmps 105), eller tankvognen, der har været anvendt af den tyske rigsbane under krigen (DR Münster 523 351). Men vigtigt er, at også de mest almindelige vogntyper – nogle produceret i hundredvis – som de lukkede trævogne Q, Gs og efterfølgerne af stål, Hbis, er repræsenteret i samlingen.

I samlingen indgår således 26 vogne af trækonstruktion eller med træbeklædning (14 åbne/12 lukkede) og 10 stålvogne (6 åbne, herunder 2 ballastvogn/4 lukkede) samt 7 ståltankvogne.

I rekvisitsamlingen indgår yderligere 12 vogne (1921-1973) – heraf en privatbanevogn. To af vognene er gemt som under-vogne til opbevaring af to salonvognkasser, som er museumsgenstande. Fem af vognene er desuden udlånt til Sydjyllands Veterantog til veterantogskørsel.

SPECIALVOGNE

En del af materiellet repræsenterer arbejdet ved banen - vedligeholdet og bygningen af jernbanerne. Den type enheder er

sjældent bevaret – især for nyere tid.¹⁹⁾ Danmarks Jernbanemuseum bevarer 14 specialvogne fra perioden 1869 til 1981. Samlingen rummer således snepløve fra to perioder (1860'erne og 1980'erne), hjælpekraner med følgevogne fra to perioder (1880'erne og 1950'erne), foruden arbejdsvogne som troljer og en bakke samt enkelte specialkøretøjer som en sporskiftestopper. En enkelt mandskabsvogn er også indgået i samlingen – typisk var disse ombyggede ældre vogne, og det har været almindeligt for veteranklubber at tilbageføre disse vogne til de oprindelige typer. Derfor er funktionen som mandskabs- og svejsevogn en sjældenhed. Derudover er der i samlingen af godsvogne desuden to generationer af ballastvogne bevaret (frs hhv. 1921 og 1965).

Ganske mange vogne har fået et efterliv som hestestald eller sommerhus. Museet har derfor også bevaret et enkelt eksempel herpå i form af en vognkasse fra en tidligere kupévogn (1897), som antagelig i 1930'erne er bygget om til sommerhus. Materiellet har været anvendt ved DSB – to af de ældste enheder først ved JFJ.

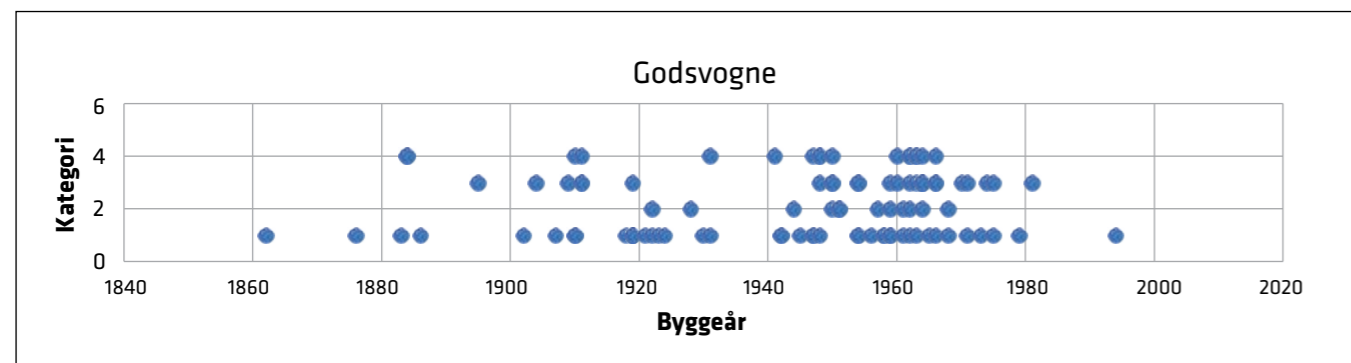
Desuden er der som driftsmateriel/rekvisitter bevaret to troljer og to bakker – primært til arbejdsbrug, samt en mandskabsvogn til brug i veterantogene. I alt er der således 19 specialvogne på museet samt 'sommerhuset'.

DET UDSKILTE

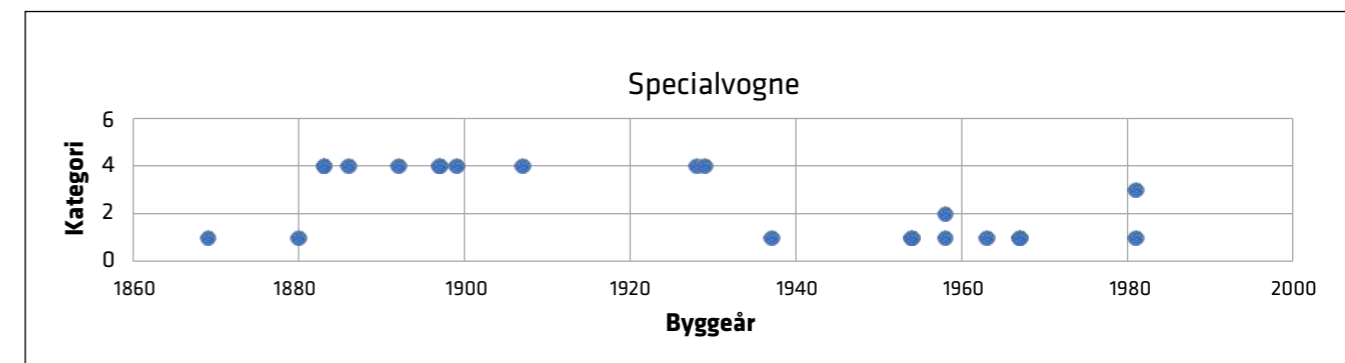
Omtrent halvdelen af det i 2017 udbudte materiel har fundet modtagere. I hovedsagen var det jernbaneklubber, som var aftagere, men også Nationalmuseet kunne overtage en enhed. Enkelte enheder, som havde svagt dansk tilhørsforhold, blev udbudt på det tyske marked. En sovevogn er således udskilt til et hostel i Amsterdam, bestående af en stamme af tilsvarende vogne.

Hovedårsagen til kassation og skrotning er enhedernes tilstand og mangfoldighed. Det betyder, at omkring halvdelen af de 31 skrottede vogne i 2017 var Gs- eller Hd-vogne eller vognkasser, som typisk har været anvendt som lagerrum. Flere enheder er kasseret, men anvendes delvis til reservedele – dels af Danmarks Jernbanemuseum – dels af modtagere.

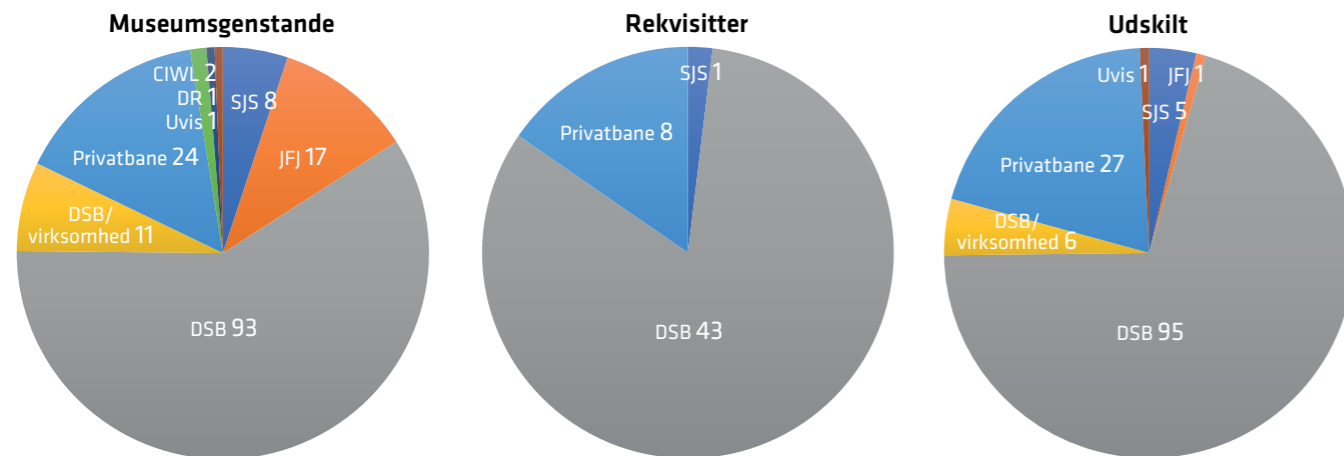
Enheder, som nogle vil synes er kontroversielle at udskille (bl.a. en mellemvogn til S-tog eller damplokomotivet E 978) rummer begge en historie, der i forvejen er repræsenteret på museet. Enhederne skal anvendes som reservedele til tilsvarende bevarede enheder i museet. Det samme gør sig gældende med R 946. Sidstnævnte lokomotiv var delvis udbudt (med forbehold for, at dele beholdes af museet som reservedele til en anden R-maskine), men ingen reagerede med forhåndstilsagn eller en endelig projektbeskrivelse. Til gængæld gav

Spredning i godsvognes alder fordelt på de fire kategorier (1: museumsgenstande, 2: rekvisitter, 3: udskilt, 4: kasseret), 2013-2017 (enheder uden kendt år er ikke inkluderet).

Spredning i specialvognes alder fordelt på de fire kategorier (1: museumsgenstande, 2: rekvisitter, 3: udskilt, 4: kasseret), 2013-2017.

Fordeling af det rullende materiel (efter driftsselskab) som resultat af udskillelsesprocessen 2013-2017.

dette lokomotiv størst debat, da udskillelsesprocessen var gennemført. Desuden udskilles et antal bogier og andre reservedele, bl.a. kedel til F 668 og kedel, aksler og vandkasser til F 662.

Som resultat af byttehandler i den store udskillelsesproces er én lille håndfuld enheder blevet overflødige og udskilles i en tillægsrunde, der endnu ikke er helt tilendebragt.

Museets samling er endnu ikke komplet. Der mangler et eksempel på en sporvogn, en skinnebus, smalsporet materiel og nyere enheder som IC3-tog eller moderne letbanemateriel. De sidstnævnte må afvente at materiel tages ud af drift, før der eventuelt kan foretages indsamling.

AFSLUTNING

Gennemgangen, vurderingen, sorteringen og udskillelsen af det rullende materiel ved Danmarks Jernbanemuseum har medført en stor reduktion på omkring 40% i antallet af enheder. Omkring halvdelen af det materiel, som blev udskilt siden 2013, er fordelt hos nye ejere – i hovedsagen veterantogsclubber. En stor del af det udskilte materiel vil blive istandsat til veterankørsel i løbet af et årti, hvis klubbernes planer følges. Andre enheder tages umiddelbart i anvendelse – bl.a. som mandskabsvogne, lagervogne eller – mere eksotisk – som hostel i Amsterdam. At 65 enheder siden 2013 er endt som skrot skyldes for hovedparten en meget ringe tilstand. Halvdelen blev allerede skrottet i 2013. Blandt de sidste 31 enheder var langt hovedparten godsvogne eller vognkasser, som ingen har fundet interesse i. Ikke overraskende har især udskillelsen af damplokomotiver givet visse dønninger i entusiastkredse til trods for, at mindre end 10% er blevet skrottet – og alle fire enheder med udvindelse af reservedele til følge eller som årsag.

Med afsæt i den nu ordnede samling er grundlaget for en fremtidig sikring og bevaring af det rullende materiel på plads. Sideløbende arbejder museet ihærdigt med en tilsvarende ordening af vores øvrige samlinger af genstande og arkivalier. Næste skridt vil være, at der etableres forsvarlige opbevaringsforhold – og her er en økonomisk udfordring, når vi har

med så store genstande at gøre som rullende materiel. Det kræver også, at der gøres en indsats i forhold til konservering og evt. restaurering af genstandene. Dette er tilsvarende ganske ressourcekrævende.

Museets tiltag har i den sammenhæng flere trin. Først at få samlingen ned på et antalsmæssigt mere realistisk niveau, dernæst at få etableret ordentlige magasinforhold. Derefter kan konservering og restaurering af de enkelte enheder planlægges.

LITTERATUR OG HJEMMESIDER

- "Udredning om bevaring af kulturarven", Kulturministeriet, 2003
 Alkjær, Hans Gram; Lars Jensen, John Poulsen og Hans-Henrik S. Rasmussen, *Jernbanemotormateriellet fra Triangel*, Motormateriel 1, Banebøger 1976
 Andersen, Torben, *DSB godsvogne 1945-1965, 1. del Litra G til U*, TpT 2016
 Andersen, Torben, *DSB godsvogne 1945-1965, 2. del Litra ZA til ZU*, TpT 2017
 Bay, William, *Danmarks Damplokomotiver*, Herluf Andersens Forlag, 1977
Bevarendeplan för järnvägsfordon, Sveriges Järnvägsmuseum, Gävle 2004
 Bruun-Petersen, Jens & Ulrik Tarp Jensen, *Danske Personvogne*, Banebøger 2012
 Bruun-Petersen, Jens, *Danske Godsvogne, anden del*, Jernbanemateriel 3, PT bøger 1985
 Bruun-Petersen, Jens, *Godstog, Godsbefordring med jernbane gennem tiden*, Banebøger 1995
 Bruun-Petersen, Jens, *Godsvognsmateriellets historie*, Banebøger 1993
 Bruun-Petersen, Jens, *Jernbanemateriel 2*, Forlaget A.E. Kurland 1976
 Christensen, Peter & John Poulsen, *Med motor fra GM*, Motormateriel 5, Banebøger 1999
 Christensen, Peter & John Poulsen, *Motormateriellet fra Frichs og Scandia 1932-1978*, Motormateriel 5, Banebøger 2009
DSB Godsvogne, u.å.
Fortegnelse over Driftsmateriellet, April 1928, De Danske Statsbaner. Kbh. 1928
Fortegnelse over driftsmateriellet, I: Damplokomotiver, motormateriel, person-, post- og rejsegodsvogne, De danske Statsbaner, Januar 1941, Banebøger 1988
ICOM Code of Ethics for Museums, ICOM 2013
ICOM's etiske regler, ICOM Danmark 2006
 Jernbanen.dk
 Mordhorst, Camilla og Britta Tøndborg (red.): (Ind)samlinger i det 21. århundrede, Museologisk Skriftserie, Institut for Kunst- og Kulturvidenskab ved Københavns Universitet, 2005.
 Poulsen, John, *Letbyggede motortog fra Uerdingen*, Motormateriel 4, Banebøger 1993
 Poulsen, John, *Letbyggede motortog fra Uerdingen/Dueweg*, Motormateriel 4.2, Banebøger 2016
 Poulsen, John, *Motormateriellet fra tyske fabrikker efter 1945*, Motormateriel 8, Banebøger 2013
 Poulsen, John, *Motormateriellet fra udenlandske fabrikker før 1945*, Motormateriel 2, Banebøger 1984

En af de mange G-vognkasser, der er udskilt, Randers, foto: forfatteren 2016.

Slots- og Kulturstyrelsens hjemmeside om museernes arbejdsopgaver: https://slks.dk/kommuner-plan-arkitektur/kulturarvskommuner/museernes-arbejdsopgaver/

Vecco, Marilena & Michele Piazzai, Deaccessioning of museum collections: What do we know and where do we stand in Europe?, *Journal of Cultural Heritage*, 2014

Wohlfahrt, Eske, Kulturmiljø – landskabelig realitet eller kulturel konstruktion, i: Nicolai Carlberg & Søren Møller Christensen (red.), *Kulturmiljø mellem forskning og praksis*, Museum Tusulanum 2003, s. 37-55.

NOTER

- På materiellisten ses i alt 344 enheder, men enkelte er tilføjet samlingen siden 2013.
- Museumsloven 2006, med rettelser frem til 2014, §1 og 2.
- Marilena Vecco & Michele Piazzai, Deaccessioning of museum collections: What do we know and where do we stand in Europe?, *Journal of Cultural Heritage (2014)*.
- Retningslinjer for indsamling, https://slks.dk/museer/museernes-arbejds-opgaver/indsamling/retningslinjer-for-indsamling/
- http://www.nrm.org.uk/ourcollection/locomotivesandrollingstock
- Et nyere eksempel fra april 2017 er Museerne i Brønderslev Kommune, der med 32.000 registrerede genstande, hvoraf en del falder udenfor museets ansvarsområde og en udskillelse af kun 1.500 genstande, er blevet kritiseret for ikke at gøre det godt nok, *Nordjyske* 8/4 2017, https://nordjyske.dk/nyheder/voldsom-kritik-af-museer/c3ad4c7c-930a-413b-b702-ac4c76a0124c. Desuden lød kritikken, at omtrent 70% af indsamlingen foregik som passiv indsamling, jf. SLKS anbefaling om at der indsamles aktivt efter en formuleret indsamlingsplan og at passiv indsamling undgås.
- Danmarks Jernbanemuseum, Strategi 2015-2020, https://www.jernbanemuseet.dk/images/PDF/StrategiDanmarksJernbanemuseum.pdf
- https://slks.dk/museer/museumsvirksomhed/vejledninger-til-museer/registrering-paa-museer/
- Skal museumsgenstande kunne sælges?*, ODM, http://www.dkmuseer.dk/content/skal-museumsgenstande-kunne-s%C3%A6lges; *Museer vil give dødsdømte museumsgenstande et nyt liv hjemme hos dig*, DR.dk, https://www.dr.dk/nyheder/kultur/historie/museer-vil-give-dødsdoemte-museumsgenstande-et-nyt-liv-hjemme-hos-dig; *Historiske tegninger brændes af*, radioudsendelse, P1 Eftermiddag, 6. nov. 2017 kl. 14:03.
- "Ska vi smälta, sälja eller spara kulturarvet?, Kommentar, Museidebatten", *Svenska Dagbladet* 26-09-2017, s. 18.
- Udredning om bevaring af kulturarven*, udsendt af Kulturministeriet i 2003.
- Beretning til Statsrevisorerne om statsanerkendte museers sikring af kulturarven, Rigsrevisionen, Folketinget, Marts 2014, http://www.rigsrevisionen.dk/media/1943212/statsanerkendte-museers-sikring-af-kulturarven.pdf.
- Steen Hvass, Direktør for Kulturstyrelsen, "Minderne har man da lov...?", *Berlingske Tidende* 7/3 2003.
- Se René S. Christensen, Gitte Lundager og Henrik Harnow, "Bevaringsplan for rullende materiel i Danmarks Jernbanemuseum", *Jernbanehistorie* 2013, s. 86-105 og Frederik Birkholdt Kolding, "'alle 'væsener' har deres eget musæum" Begyndelsen til Danmarks Jernbanemuseum 1906-1931", *Jernbanehistorie* 2016, s. 82-97.
- Christensen, Lundager & Harnow 2013.
- Salg kan kun finde sted i sjældne tilfælde, hvis indtægten kan styrke udstilling, bevaring og konservering af den resterende museumssamling, *ICOM Code of Ethics for Museums*, ICOM 2013
- Det Danske Jernbane-Driftsselskab
- Danmarks Jernbanemuseums katalog over rullende materiel 1975, s. 18-19.
- Christer Engström, *De gule grimme, En inventering av spårarbetsmaskiner i Norden på uppdrag av Banmuseet*, Rapport, Banmuseet 2003.
- Sächsische Maschinenfabrik zu Chemnitz (vormalt Richard Hartmann AG), Tyskland.
- Jysk Fyenske Jernbaner.
- Robert Stephenson & Co., Newcastle, England.
- Berliner Maschinenbau AG, Berlin, Tyskland.
- Maschinenfabrik Esslingen (vormalt Emil Kessler), Esslingen, Tyskland.
- Det Sjællandske Jernbaneselskab.
- Henschel & Sohn, Kassel, Tyskland.
- The Baldwin Locomotive Works, Philadelphia, USA.
- A/S Frichs Maskinfabrik og Kedelsmedie, Århus.
- Borsigwerke, Tegel bei Berlin, Tyskland.

- A/S Vulcan, C.F. Kiehn, Maribo.
- Alexander Chaplin & Co., Cranstonhill Engine Works, Glasgow, Skotland.
- Hohenzollern Aktiengesellschaft für Lokomotivbau, Düsseldorf-Grafenberg, Tyskland.
- København-Slangerup Banen (Slangerupbanen).
- Hannoversche Maschinenbau AG (vormalt Georg Egestorff), Hannover-Linden, Tyskland.
- Maschinenfabrik Augsburg-Nürnberg AG, Tyskland.
- Vognfabrikken Scandia A/S, Randers.
- Nydvøist & Holm AB - Bofors-Nohab AB, Trollhättan, Sverige.
- Helsingør-Hornbæk-Gilleleje Banen.
- Diesel-Elektriska Vagn-Aktiebolaget, Västerås, Sverige.
- Hads-Ning Herreders Jernbane (Odderbanen).
- Waggonfabrik Uerdingen AG, Krefeld-Uerdingen, Tyskland (Overtog i 1935 Düsseldorf Waggonfabrik AG (Düwag). Omdøbt 1981 til Düewag).
- Hørve-Værsløv Jernbane.
- Skive-Vestsalling Jernbane (Vestsallingbanen).
- De Forenede Automobilfabrikker - Triangel, Odense.
- Pedershåb Maskinfabrik, Brønderslev.
- Århus-Hammel-Thorsø Jernbane (Hammelbanen).
- Ruston & Hornby Ltd., Lincoln.
- Østre Gasværk.
- Societe Anonyme des Ateliers et Chantiers de la Manche.
- Linke-Hofmann-Busch GrmbH, Breslau.
- Midland Waggon Company, Birmingham, England.
- Gjedser Jernbane (Gedserbanen).
- Skabo Jernbanevognfabrik, Bygdø pr. Kristiania, Norge.
- Lauensteinsche Wagenbau-Gesellschaft, Hamburg, Tyskland.
- Stratford Railway Works, London, England.
- Breslauer Actien Gesellschaft für Eisenbahn Wagenbau, Breslau, Tyskland.
- Compagnie Internationale des Wagons-Lits.
- Les Ateliers Metallurgiques S.A., Nivelles, Ateliers de Tubize, Belgien.
- Astra Vagoane Arad S.A., Rumænien.
- Det Danske Jernbane-Driftsselskab.
- Høng-Tølløse Jernbane (Tølløsebanen).
- Odense-Middelfart-Bogense (Nordvestfyenske Jernbane).
- Aktiebolaget Arlöfs Mekaniska Verkstad & Waggonfabrik, Arlöv, Sverige.
- Stubbekøbing-Nykøbing-Nysted Banen (Stubbekøbingbanen).
- Waggonfabrik Talbot GrmbH, Aachen, Tyskland.
- Deutsch-Luxemburgische Bergwerks- und Hütten AG, Dortmund.
- Hærens Materielkommando.
- Eisenbahn-Verkehrsmittel AG, Wismar, Tyskland.
- Sächsische Waggonfabrik GmbH (1897)/Hermann Schumann AG (1916)/Zwickauer Fahrzeugfabrik, vormalt Schumann AG (1917-1928), Werdau, Tyskland.
- De Danske Spritfabrikker A/S.
- Zwickauer Fahrzeugfabrik vorm. Schumann. A/G, Zwickau, Tyskland.
- Dansk Svovlsyre- og Superphosphatfabrik A/S.
- Deutsche Reichsbahn.
- Československé státní dráhy, Tjekkoslovakiets statsbaner.
- Maskinfabrikken Jølemo, A/S.
- Ardelt-Werke, Krupp-Ardelt GmbH, Osnabrück, Tyskland.
- Maschinenfabrik Bruchsal AG, Vormalt Schnabel & Henning, Bruchsal, Tyskland.
- Costruzioni Meccaniche Saronno, filiale della Maschinenfabrik Esslingen, Saronno, Italien.
- Schweizerische Lokomotiv- und Maschinenfabrik, Winterthur, Schweiz.
- Dansk Jernbane-Klub.
- J.A. Maffei, Hirschau bei München, Tyskland.
- Nordsjællands Jernbaneklub.
- RESC – Rednings- og SikkerhedsCenter.
- Klöckner-Humboldt-Deutz AG, Köln-Deutz, Tyskland.
- Schweizerische Wagon- und Aufzügefabrik, Schlieren-Zürich AG.
- Hansa Waggonfabrik GmbH, Bremen, Tyskland.
- Veteranbanen Bryrup-Vrads.
- Syd Fyenske Veteranjernbane.
- Østsjællandsske Jernbane Selskab (Østbanen).
- Gobert, Belgien.
- Rhein Stahl Siegener Eisenbarnbedarf AG, Dreis-Tiefenbach, Siegen, Tyskland.
- Strømmens Værksted, Strømmen, Oslo, Norge.
- Kockums Mekaniska Verkstads Aktiebolag, Malmö, Sverige.

MUSEUMSGENSTANDE, ANTAL 157

DAMPLOKOMOTIVER				
Litra, nr.	Producent	År	Drift	Anvendelse
A 159	Hartmann ²⁰⁾	1888	JFJ ²¹⁾ /DSB	Persontogslokomotiv
B 45	Stephenson ²²⁾	1869	JFJ/DSB	Persontogslokomotiv
C 708	BMAG ²³⁾	1909	DSB	Persontogslokomotiv
Cs 246	Esslingen ²⁴⁾	1876	SJS ²⁵⁾ /DSB	Persontogslokomotiv
D 802	Henschel ²⁶⁾ /DSB	1902	DSB	Godstogslokomotiv
D 871	Baldwin ²⁷⁾	1919	DSB	Godstogslokomotiv
E 994	Frichs ²⁸⁾	1950	DSB	Persontogslokomotiv, og gods.
F 441	Frichs	1914	DSB	Rangerlokomotiv
F 694	Frichs	1920	DSB	Rangerlokomotiv
Fs 263	Hartmann	1888	SJS/DSB	Persontogslokomotiv
G 78	Esslingen	1875	JFJ/DSB	Godstogslokomotiv
H 40	Stephenson	1868	JFJ/DSB	Persontogslokomotiv, lette tog
H 800	Borsig ²⁹⁾	1923	DSB	Godstogslokomotiv
Hs 363	Hartmann	1888	SJS/DSB	Rangerlokomotiv
Hs 415	Vulcan ³⁰⁾	1901	DSB	Rangerlokomotiv
K 563	Esslingen	1899	DSB	Persontogslokomotiv, iltog
Ks 273	BMAG	1886	SJS/DSB	Persontogslokomotiv
O 318	Borsig	1898	DSB	Persontogslokomotiv
O L2	Chaplin ³¹⁾	1869	JFJ/DSB	Rangerlokomotiv
P 125	Hohenzollern ³²⁾	1882	JFJ/DSB/KSB ³³⁾	Persontogslokomotiv
P 931	BMAG	1910	DSB	Persontogslokomotiv
Pr 908	Hanomag ³⁴⁾ /DSB	1908	DSB	Persontogslokomotiv
Q 345	Frichs	1943	DSB	Rangerlokomotiv
S 736	Frichs	1928	DSB	Persontogslokomotiv
SVJ 1	Henschel	1924	Privat	
VNTJ 9	Henschel	1925	Privat	

De fleste af de gamle damplokomotiver blev bygget i Danmark, men nogle blev importeret fra andre lande. De fleste blev bygget i Danmark, men nogle blev importeret fra andre lande.

MOTORTRÆKKRAFT				
Litra, nr.	Producent	År	Drift	Anvendelse
Ma 460	MAN ³⁵⁾	1963	DSB	Lyntog, persontog
Me 1501	Henschel	1981	DSB	Universallokomotiv
Mh 322	Frichs	1962	DSB	Rangerlokomotiv
Mm 718	Frichs	1933	DSB	S-tog, midtgang
Mm 732	Frichs	1934	DSB	S-tog, midtgang
Mm 7781	Frichs	1972	DSB	S-tog, midtgang
Mo 1846	Frichs/Scandia ³⁶⁾	1954	DSB	Person-, gods-, - lyntog
Mrd 4212	Scandia	1982	DSB	Persontog, regionaltog, midtgang
Ms 401	Frichs/Scandia	1935	DSB	Persontog, lyntog, midtgang, rejsegodsrum
Ms 402	Frichs/Scandia	1935	DSB	Persontog, lyntog, midtgang, bar
Mt 157	Frichs	1959	DSB	Rangerlokomotiv, let godstog
Mx 1001	NOHAB ³⁷⁾	1960	DSB	Alle slags tog
Mx 132	Frichs	1932	DSB	
My 1101	NOHAB	1954	DSB	Person- og godstog
Mz 1401	NOHAB	1967	DSB	Universallokomotiv
HHGB ³⁸⁾ M1	DEVA ³⁹⁾	1921	Privat	Persontog, postkupé, rejsegodsrum, teak
HHJ ⁴⁰⁾ DL 11	Frichs	1952	Privat	Dieselektrisk,
HHJ M 4	Scandia	1933	Privat	Dieselektrisk,
HHJ Ym 33	Uerdingen ⁴¹⁾	1973	Privat	Persontog, diesel,
HVJ ⁴²⁾ M 5	Scandia/Triangel ⁴³⁾	1935	Privat	Persontog, diesel, træ
SVJ ⁴⁴⁾ no. 1	Triangel	1924	Privat	Persontog, benzin, motorvogn, træ
Traktor 48	Pedershåb ⁴⁵⁾	1932	DSB	Rangering
Traktor 57	Pedershåb	1953	DSB	Rangering
Traktor 140	Frichs	1958	DSB	Rangering
Traktor 261	Frichs	1966	DSB/privat	Rangering
AHTJ ⁴⁶⁾ MT 1	Frichs	1933	Privat	Rangering
Ruston	Ruston & Hornby ⁴⁷⁾	1965	Privat, industri	Rangering
ØG ⁴⁸⁾ 18	ACM ⁴⁹⁾	1925	ØG/privat	Rangering

PERSONVOGNE				
Litra, nr.	Producent	År	Drift	Anvendelse
A 000	Scandia	1966	DSB	Sidegangsvogn, 1. kl.
AA 431	Frichs / Scandia	1935	DSB	Mellemvogn MS-lyntog, sidegang, 1. og 2. kl.
ABg 293	Scandia	1961	DSB	Sidegangsvogn, 1. og 2. kl.
Af 96	Scandia	1923	DSB	Sidegangsvogn, 1.-2. kl., træ
Am 500	LHB ⁵⁰⁾	1963	DSB	Mellemvogn, MA-lyntog, 1. kl., sidegang
Ax 393	Scandia	1938	DSB	Sidegangsvogn, 1. og 2. kl.
B 314	Scandia	1967	DSB	Sidegangsvogn, 2. kl.
Bc-t 317	Scandia	1964	DSB	Liggevogn, sidegang
Bj 665	Midland ⁵¹⁾	1868	JFJ/DSB	Kupévogn, 2.-3. kl., træ
Bk 714	Scandia	1868	JFJ/DSB	Kupévogn, 2.-3. kl., træ
Bmk 530	LHB	1963	DSB	Mellemvogn, MA-lyntog, 2. kl., midtgang
Bn 816	Scandia	1975	DSB	Nærtrafikvogn, 2. kl., midtgang
Bs 480	LHB	1963	DSB	Lyntog, styrevogn og personvogn 2. kl., MA-lyntog, midtgang
Bu 3703	Scandia	1932	DSB	Udflugtsvogn
Cc 322	Scandia	1880	SJS/DSB	Storrumsvogn, skovvogn, 3. kl., træ
Cf 10173	Scandia	1913	DSB	Midtgangsvogn, 2 kupéer, 3. kl.,
Cle 1678	Scandia	1958	DSB	Nærtrafikvogn, midtgang, rejsegodsrum, 2. kl.
Cm 11868	Scandia	1930	DSB	3. kl., sidegang, tjenestekupé senere 2. Kl., træ
Co 10498	Vulcan	1900	DSB	Dobbeltdekker, Kupévogn, storrum øverst, 3.kl., stålplade
Cpl 3255	Scandia	1912	DSB	Midtgang, 2 kupéer, 3. kl., stålplade
Eco 6280	Scandia	1909	DSB	Bårevogn
Fe 12140	Scandia	1929	DSB	Bivogn til motorvogn, 3. Kl., senere 2.kl., midtgang, træ
Ffm 12250	Scandia	1930	DSB	Nærtrafikvogn, midtgang, 2 kupéer, 3. kl., træ
Gj ⁵²⁾ 1	Skabo ⁵³⁾	1886	Privat/DSB	Salonvogn, træ
S 1	Lauenstein ⁵⁴⁾	1871	SJS/DSB	Kongevogn, træ
S 1	Scandia	1937	DSB	Kongevogn
S 2	Stratford ⁵⁵⁾	1854	JFJ/DSB	Kongevogn (kasse og hjul), træ
S 3	Breslau ⁵⁶⁾	1879	JFJ/DSB	Salonvognkasse, træ
S 8	Scandia	1900	DSB	Kongevogn, salon
CIWL ⁵⁷⁾ VL 3929	Les Ateliers Métallurgiques ⁵⁸⁾	1949	CIWL/DSB	Sovevogn, sidegang
CIWL VR 4247	Astra Vagoane Arad Sa ⁵⁹⁾	1943	CIWL/DSB	Restaurantvogn
DJDS ⁶⁰⁾ C 2	Scandia	1865	JFJ/JFJ/DSB	Kupévogn, 3. kl., træ
HHJ C 25	Scandia	1916	Privat	Kupévogn, 3. kl., træ
HTJ ⁶¹⁾ C 24	Scandia	1911	Privat	Midtgang, 2 kupeer, 3. kl., træ
OMB ⁶²⁾ C 16	Arlöfs ⁶³⁾	1911	Privat	Midtgang, 2 kupeer, 3. kl., træ
SNNB ⁶⁴⁾ G 69	Scandia	1912	Privat	Bænkevogn, 3. kl., træ
SNNB Mp 2	Scandia	1929	Privat	Midtgang, 3. kl., træ
SVJ B 1	Scandia	1924	Privat	Motorbivogn m. postrum, 3. kl., midtgang, træ

POST- OG REJSEGODSVOGNE				
Litra, nr.	Producent	År	Drift	Anvendelse
59	Lauenstein	1856	SJS/DSB	Post- og bagagevogn, træ
Da 5005	Scandia	1937	DSB	Postpakvogn, træ
Df 1574	Scandia	1930	DSB/privat	Postvogn, træ
Ef 2689	Scandia	1916	DSB	Lukket rejsegodsvogn, træ
Fe 541	Lauenstein	1856	SJS/DSB S	Rejsegodsvogn, træ
FFJ Em 37	Vulcan	1897	Privat	Rejsegodsvogn /bagagevogn, træ
TKVJ Ec 91	Scandia	1919	Privat	Post- og bagagevogn, træ

GODSVOGNE				
Litra, nr.	Producent	År	Drift	Anvendelse
E 52354	Scandia	1959	DSB	Åben godsvogn, stål
Es 269	Scandia	1966	DSB	Åben godsvogn, stål
F 2804	Scandia	1862	JFJ/DSB	Lukket godsvogn, smørvogn, træ
Fccs 684	Talbot ⁶⁵⁾	1965	DSB	Åben selvtømmende ballastvogn, stål
G 40033	Scandia	1954	DSB	Lukket godsvogn, træ
Gd 423	Scandia	1876	JFJ/Privat	Åben højsidet godsvogn, træ
Gs 41535	Scandia	1961	DSB	Lukket godsvogn, træ
Hbis 566	Scandia	1975	DSB	Lukket godsvogn, stål
Hd 38071	Scandia	1942	DSB	Lukket godsvogn, træ
Hs-t 49869	Scandia	1962	DSB	Lukket godsvogn, stål
Hj 37542	Scandia	1923	DSB	Lukket godsvogn, træ
I 21519	Scandia	1958	DSB	Lukket godsvogn, træ
Iar 21241	Scandia	1947	DSB	Lukket godsvogn, træ
Ika 25189	Scandia	1954	DSB/FDB	Lukket godsvogn, kølevogn, stål
Iv 20308	Scandia	1902	DSB	Lukket godsvogn m bremsehus, kødvogn, træ
Ks 60057	Scandia	1958	DSB	Åben godsvogn, træ
Pb 10707	Scandia	1945	DSB	Åben godsvogn, træ
Pj 17040	Scandia	1922	DSB	Åben godsvogn, træ
PTR 9619	Dortmund ⁶⁶⁾	1919	DSB/Indkøbscentralen for Benzin, Petroleum og Brændselsolie	Åben højsidet godsvogn, træ
Pur 9897	Harkort	1919	Privat/DSB	Åben godsvogn, stål
Qg 33287	Scandia	1910	DSB/privat	Lukket godsvogn, træ
Rs 186	Scandia	1973	DSB	4-akslet fladvogn med sidestøtter, containertransport, træ
Sgns 069	Scandia	1979	DSB	4-akslet bærevogn med låsetappe, containertransport, stål
Slimms 105	LHB	1971	DSB/HMAK ⁶⁷⁾	Kampvognstransport, stål
Td 8533	Breslau	1883	JFJ/DSB	Åben lavsided godsvogn med nedklappelige side- og endevægge, senere skinneudlægningskran, træ
Td 8550	Scandia	1886	JFJ/DSB	Åben lavsided ballastvogn. Nedklappelige sider, senere skinneudlægningskran, træ
Tdgs 574 0 033	Talbot	1968	DSB	Specialgodsvogn, bundtømning, stål
Tf 8115	Scandia	1947	DSB	Åben godsvogn, aftagelige sider og stolper, træ
Tgt 8983	Scandia	1931	DSB	Åben godsvogn, aftagelige sidestolper og endevægge, træ
Th 9082	Scandia	1921	DSB/privat	Åben selvtømmende ballastvogn, træ
Uds 911 0 029	Scandia	1959	DSB	Tankvogn, sukkervogn, stål
Zb 500661	Scandia	1963	DSB/Tuborg	Ølvogn, træ
Zb 99689	Scandia	1918	DSB/Albani	Ølvogn, træ
Ze 502853	Scandia	1948	DSB/Shell	Tankvogn, stål
Ze 502924	Wisnar ⁶⁸⁾	1930	DSB/Shell	Tankvogn, stål
Ze 503383	Werdau ⁶⁹⁾	1919	DSB/BP	Tankvogn, stål
Ze 503614	Scandia	1956	DSB/DDSF ⁷⁰⁾	Tankvogn, stål
Zs 508060	Zwickau ⁷¹⁾	1919	DSB/DDSF ⁷²⁾	Syrekrukkevogn, træ
Zs 187	Scandia (1965)	1994	Kommunekemi	Tankvogn, stål
DR Münster 523 351	Scandia	1942	DR ⁷³⁾ /CSD ⁷⁴⁾ /DSB	Tankvogn, stål
FFJ H 411	Scandia	1907	Privat	Lukket godsvogn, træ
SB T 401	Scandia	1924	Privat	Åben godsvogn, træ
SNNB Pr 305	Scandia	1910	Privat	Åben godsvogn, træ
SPECIALVOGNE				
Litra, nr.	Producent	År	Drift	Anvendelse
Bakke 17a	Jølemo ⁷⁵⁾		DSB	
Sneplov 136	Scandia	1981	DSB	Sneplov
Kørekran 145	Krupp-Ardelt ⁷⁶⁾	1967	DSB	Kørekran
Kørekran 142	Bruchsal ⁷⁷⁾	1880	JFJ/DSB	Kørekran
S 3	-	-	DSB	Sporskiftestopper
Sneplov 8	JFJ	1869	JFJ/DSB	
Specialvogn 425	Scandia	1958	DSB	Værkstedsvogn kørekran 145
Specialvogn 432	Harkort	1919/1954	DSB	Løbevogn kørekran 142
Specialvogn 433	Harkort	1919/1954	DSB	Løbevogn kørekran 142
Specialvogn 439	Scandia	1947/1967	DSB	Løbevogn kørekran 145
Specialvogn 676	Scandia	1928/1963	DSB	Svejsevogn, mandskabsvogn
Trolje 54			DSB	
Trolje (u.nr.)			DSB	
Specialvogn 632			DSB	Unimog
ANDET				
Litra, nr.	Producent	År	Drift	Anvendelse
CB 1211	(Scandia)	(1897)/1937f.	(DSB)	Sommerhus

REKVISITTER, ANTAL 52

DAMP					
Litra, nr.	Producent	År	Drift	Anvendelse	Anvendelse i museet
E 991	Frichs	1947	DSB		Kørsel
F 500	Saronno ⁷⁸⁾	1898	DSB		Skæres igennem/tidl. udskilt
P 917	Hanomag	1909	DSB		Kørsel
R 963	Frichs	1924	DSB		Kørsel
SJS 1, Odin	Oprindelig Sharp Brothers	(1846)	SJS		Replika
TKVJ 12	Winterthur ⁷⁹⁾	1916	Privat/DSB		Udlånt til SJVT
MOTOR					
Litra, nr.	Producent	År	Drift	Anvendelse	Anvendelse i museet
My 1112	NOHAB	1956	DSB	Person- og godstog	Udstilling, åben til motor
My 1135	NOHAB	1957	DSB	Person- og godstog	Kørsel
My 1159	NOHAB	1965	DSB	Person- og godstog	Kørsel
MOTORVOGNE					
Litra, nr.	Producent	År	Drift	Anvendelse	Anvendelse i museet
Me 35	Triangel	1927	DSB/privat	Motorvogn	Kørsel
Mo 1954	Frichs / Scandia	1935	DSB	Motorvogn	Kørsel
MP 5701	Ansaldo Breda	2012	DSB	IC 2, motorvogn	Ikke museums-genstand*)
RANGERLOK					
Litra, nr.	Producent	År	Drift	Anvendelse	Anvendelse i museet
Traktor 256	Frichs	1966	DSB/privat	Rangering	Intern rangering
Traktor 288	Frichs	1969	DSB	Rangering	Intern rangering
Traktor 47	Pedershåb	1931	DSB	Rangering	Intern rangering
PERSONVOGNE					
Litra, nr.	Producent	År	Drift	Anvendelse	Anvendelse i museet
AC 42	Scandia	1949	DSB	Sidegang, 1. kl., stål	Brun togstamme
Av 268	Scandia	1940	DSB	Sidegang, 1. Og 2. Kl. stål	Brun togstamme
B 188	Scandia	1983	DSB	Sidegang 2. kl., stål	Rød togstamme
B 000	Scandia	1964	DSB	Sidegang 2. kl., stål	Rød togstamme
BD 026	Scandia	1970	DSB	Sidegang 2. kl., stål, rejsegodsrum, togførerkupé	Rød togstamme
Bk 016	Scandia	1965	DSB	Sidegang 2. kl., stål, kiosk, tjenestekupé	Rød togstamme
Bl 1324	Scandia	1959	DSB	Midtgang, 2. kl., stål	Brun togstamme
CAE 1275	Scandia	1932	DSB	Sidegang 2. kl., stål,	Brun togstamme
Cc 1132	Scandia	1953	DSB	Sidegang 2. kl., stål,	Brun togstamme
Cc 1124	Scandia	1953	DSB	Sidegang 2. kl., stål,	Brun togstamme
Cc 10781	Scandia	1917	DSB	Sidegang, 3.kl., træ, tjenestekupé	
Cd 1210	Scandia	1953	DSB	Sidegang 2. kl., stål,	Brun togstamme
FP 6701	Ansaldo Breda	2012	DSB	IC 2, styrevogn	Ikke museums-genstand*)
FFJ C 72	Scandia	1898	Privat	Midtgang, 3. kl. træ	Udlånt til SJVT
HHJ Ys 44	Uerdingen	1973	Privat	Midtgang, 2. kl., stål,	
KS C 3	Scandia	1911	Privat	Midtgang, 3. kl. træ	Udlånt til SJVT
OKMJ A 10	Scandia	1914	Privat	Sidegang 2. kl., træ	Udlånt til SJVT
RGGJ C 3	Scandia	1911	Privat	Midtgang, 3. kl. træ/plade	Udlånt til SJVT
TKVJ C 21	Scandia	1917	Privat	Midtgang, 3. kl. træ	Udlånt til SJVT
POSTVOGNE					
Litra, nr.	Producent	År	Drift	Anvendelse	Anvendelse i museet
Db 5101	Scandia	1936	DSB	Postvogn, stål	Brun togstamme
GODSVOGNE					
Litra, nr.	Producent	År	Drift	Anvendelse	Anvendelse i museet
E 53401	Scandia	1959	DSB	Åben godsvogn, stål	
Ea 6001	Scandia	1951	DSB	Rejsegodsvogn, stål	Brun togstamme
Ea 6002	Scandia	1951	DSB	Rejsegodsvogn, stål	Brun togstamme
Gs 41985	Scandia	1962	DSB	Lukket godsvogn, træ	
Gs 40 811	Scandia	1957	DSB	undervogn	Bærer vognkasse
Gs 42584	Scandia	1964	DSB	undervogn	Bærer vognkasse
Hd 38364	Scandia	1944	DSB	Lukket godsvogn, træ	
HJ 37470	Scandia	1921/1961	DSB	Lukket godsvogn, træ	
Ks 281	Scandia	1968	DSB	Åben godsvogn, stål	
Pb 11414	Scandia	1950	DSB	Åben godsvogn, stål	Kulvogn
Qrl 36307	Scandia	1922	DSB	Lukket godsvogn, træ	
HBS H 26	Scandia	1928	Privat	Lukket sort godsvogn, træ, bremsehus	Udlånt til SJVT
SPECIALVOGNE					
Litra, nr.	Producent	År	Drift	Anvendelse	Anvendelse i museet
Trolje 163			DSB		
Trolje 207			DSB		
Bakke 16a			DSB		
Bakke 37a			DSB		
Specialvogn 426	Scandia	1958	DSB		

*) Ikke museums-genstand pga. overdragelsesbetingelser fra giver (DSB)

UDSKILT TIL ANDRE 2017, ANTAL 47

DAMPLOKOMOTIVER					
Litra, nr.	Producent	År	Drift	Begrundelse	Modtager/skæbne
F 428	Winterthur	1917	DSB	Dublet	SJVT
H 783	Frichs	1941	DSB	Dublet	DJK ⁸⁰⁾
J1, JFJ J1	Borsig	1886	JFJ	Mangler mange dele	DJK
SNNB 3	Maffei ⁸¹⁾	1910	Privat	Uoriginal, Byttet	DJK
MOTOR					
Litra, nr.	Producent	År	Drift	Begrundelse	Modtager/skæbne
Dh 440	Henschel	1957	DSB	Lille dansk tilknytning	Afventer afklaring
Mo 1878	Frichs	1955	DSB	Tilstand/dublet	NSJK ⁸²⁾
Mr 4012	Uerdingen	1978	DSB/privat	Dublet	RESC ⁸³⁾
HTJ Køf 64	Deutz ⁸⁴⁾	1955	privat	Dublet	NSJK
LB M 1	Triangel	1926	privat	Dublet type	FriLandsmuseet
SNNB M 4	Triangel	1929	privat	Dublet type	DJK
PERSON/POSTVOGNE					
Litra, nr.	Producent	År	Drift	Begrundelse	Modtager/skæbne
Ac 40	Scandia	1949	DSB	Dublet type	NSJK
Adns-e 547	Scandia	1980	DSB	Dublet type	Grams Service/DJK, reservedele
Bn 721	Scandia	1971	DSB	Dublet type	DJK
Bn-o 769	Scandia	1974	DSB	Dublet type	DJK
Bn-o 785	Scandia	1974	DSB	Dublet type	DJK
Bn-o 788	Scandia	1974	DSB	Dublet type	DJK
Bu 3702	Scandia	1932	DSB	Dublet type	NSJK
Cl 1514	Scandia	1943	DSB	Dublet type	NSJK
Cll 1476	Scandia	1962	DSB	Dublet type	DJK
Fe 12136	Scandia	1929	DSB	Dublet type	DJK reservedele
P 819	Scandia	1982	DSB/P&T	Dublet type	DJK reservedele
Wlab 460	Schlieren ⁸⁵⁾	1975	DSB	Lille dansk tilknytning	Erik Jessen, RAILSERVICE
Wlab 819	Hansa ⁸⁶⁾	1959	DSB	Lille dansk tilknytning	RailInsight, Holland
OKMJ A 11	Scandia	1926	Privat	Dublet type	NSJK
RGGJ C 5	Scandia	1911	Privat	Dublet type	SJVT
SB T 410	Scandia	1924	Privat	Dublet type	DJK
SNNB Mp 1	Scandia	1929	Privat	Dublet type	DJK
GODSVOGNE					
Litra, nr.	Producent	År	Drift	Begrundelse	Modtager/skæbne
EH 6606	Scandia	1895	DSB	Tilstand	NSJK
Elo 496	Scandia	1950	DSB	Dublet	Sidebanen af 2017
Es 122	Scandia	1966	DSB	Dublet	ContecRail
Es 124, E 233	Scandia	1966	DSB	Dublet	Søby Brunkulsmuseum
Gs 011	Scandia	1959	DSB	Dublet	SJVT
Gs 42504	Scandia	1963	DSB	Dublet	Captrain
Gs 42571	Scandia	1964	DSB	Dublet	AMU Aalborg
Hbis 065	Scandia	1975	DSB	Dublet	DJK
Hbis 069	Scandia	1970	DSB	Dublet	CFL Cargo
Hbis 077	Scandia	1971	DSB	Dublet	CFL Cargo
Hbis 211 3 378. Hbis 278	Scandia	1974	DSB	Dublet	DJK
Hims 418	Scandia	1962	DSB	Dublet	DJK
Hios-tv 042	Scandia	1981	DSB	Dublet	DJK
lal 19545	Scandia	1950	DSB	Dublet	Sidebanen af 2017
Kbs 220	Scandia	1964	DSB	Dublet	ContecRail
Ks 712	Scandia	1964	DSB	Dublet	ContecRail
AHTJ Q 114	Arlöfs	1904	Privat	Dublet	SJVT
HHJ Q 195	Scandia	1909	Privat	Dublet	VBV ⁸⁷⁾
SPECIALVOGNE					
Litra, nr.	Producent	År	Drift	Begrundelse	Modtager/skæbne
Sneplow 135	Scandia	1981	DSB	Dublet	Banedanmark
Trolje 1			DSB	Dublet, uoriginal	SFVJ ⁸⁸⁾

TILLÆGSUDSKILLELSE 2017-2018 (afhængig af evt. tilbyttede enheder)

Litra, nr.	Producent	År	Drift	Årsag
Cl 1616	Scandia	1958	DSB	Dublet type
Db 5103	Scandia	1936	DSB	Dublet type
Mh 346	Frichs	1962	DSB	Delvis (DJM beholder reservedele)
ØSJS ⁸⁹⁾ 7	Henschel	1911	Privat	Uoriginal, tilstand
SVJ H 45	Scandia	1927	Privat	Dårlig tilstand

KASSERET 2017, ANTAL 31

DAMP					
Litra, nr.	Producent	År	Drift	Begrundelse	Skæbne
R 946 (delvis)	Winterthur	1917	DSB	Dublet, den anden er danskbygget	Ingen bydere/skrot
E 978 (delvis)	Frichs	1943	DSB	Dublet, Reservedele til E 991	Ingen bydere
MOTOR					
Litra, nr.	Producent	År	Drift	Begrundelse	Skæbne
Mt 166	Frichs	1960	DSB	Ringe stand, dublet	DJK reservedele
Mo 1881	Frichs	1957	DSB	Tilstand, dublet	Reservedele
Mrd 4288	Scandia	1985	DSB	Dublet	Ingen bydere
Trolje 99			DSB	Dublet	Ingen bydere
PERSONVOGNE					
Litra, nr.	Producent	År	Drift	Begrundelse	Skæbne
Bc 300	Scandia	1964	DSB	Dublet type	Ingen bydere
Bn 884	Breslau	1897	DSB	tilstand	Ingen bydere
Cc 10787	Scandia	1917	DSB	Dublet type, tilstand	Ingen realistiske bydere
Dq 5803	Scandia	1890	DSB	Dublet type, tilstand	Ingen bydere
Fm 874	Scandia	1933	DSB	Dublet type, tilstand	Ingen bydere
RGGJ C 2	Scandia	1902	Privat	Tilstand	Kasseret
RØHJ C 5	Scandia	1926	Privat	Dublet type, tilstand	Ingen realistiske bydere
VVGJ C 21	Scandia	1897	Privat	Dublet type, tilstand	Ingen realistiske bydere
GODSVOGNE					
Litra, nr.	Producent	År	Drift	Begrundelse	Skæbne
Es 123	Scandia	1966	DSB	Dublet, tilstand	Skrot 2017
Hd xxx	Scandia	-	DSB	Dublet, tilstand	Ingen bydere
Gs 41176	Scandia	1960	DSB	Dublet	Ingen bydere
Gs 41964	Scandia	1962	DSB	Dublet	Ingen bydere
Gs 42312	Scandia	1963	DSB	Dublet	Ingen bydere
Gs 42368	Scandia	1963	DSB	Dublet	Ingen bydere
Gs 42734	Scandia	1964	DSB	Dublet	Ingen bydere
Gs xxx	Scandia	-	DSB	Dublet, tilstand	Ingen bydere
Gs xxx	Scandia	-	DSB	Dublet, tilstand	Ingen bydere
Gs xxx	Scandia	-	DSB	Dublet, tilstand	Ingen bydere
Gs xxx	Scandia	-	DSB	Dublet, tilstand	Ingen bydere
Gs xxx	Scandia	-	DSB	Dublet, tilstand	Ingen bydere
Gs xxx	Scandia	-	DSB	Dublet, tilstand	Ingen bydere
Pb 11059	Scandia	1947	DSB	Dublet, tilstand	Ingen bydere
Tgt 8985	Scandia	1931	DSB	Dublet, tilstand	Ingen bydere
Ze 503360	Gobert ⁹⁰⁾	1948	DSB/BP	Dublet, tilstand	Ingen bydere

UDSKILT SIDEN 2013, ANTAL 52

DAMP					
Litra, nr.	Producent	År	Drift	Begrundelse	Skæbne
F 662	Frichs	1949	DSB	Tilstand, dublet	Skrot 2013
F 668	Frichs	1923	DSB	Tilstand, dublet	Skrot 2016
OHJ D 857	BMAG	1909	Privat	Tilstand	SJVT 2014
MOTOR					
Litra, nr.	Producent	År	Drift	Begrundelse	Skæbne
MI 4903	Duewag	1984	DSB	Dublet	Skrot 2016
MI 4904	Duewag	1984	DSB	Dublet	Skrot 2016
Mu 8521	Frichs	1976	DSB	Tilstand, dublet	Skrot 2013
FFJ M 1211	Frichs	1933	Privat	Dublet	SJVT 2014
OHJ-HTJ Ym 54	Uerdingen	1975	privat	Tilstand, dublet	Byttet 2014
OHJ-HTJ Ys 254	Uerdingen	1975	privat	Tilstand, dublet	Byttet 2014
VNJ 11	Frichs	1932	privat	Dublet	SJVT 2014
VNJ SB 1	Scandia	1948	privat	Tilstand	Skrot 2013
Traktor 52	Pedershåb	1932	DSB	Tilstand	Skrot 2015
Trolje 117			DSB	Dublet	SJVT 2014
PERSONVOGNE					
Litra, nr.	Producent	År	Drift	Begrundelse	Skæbne
Bhs 823	Scandia	1952	DSB/privat	Tilstand	DSB hjælpevogns-tjeneste, 2013
Bu 3701	Scandia	1932	DSB	Tilstand	Skrot 2013
Cae 1271	Scandia	1932	DSB	Tilstand	Skrot 2013
Cb 1101	Scandia	1939	DSB	Tilstand	Skrot 2013
Cl 1612	Scandia	1952	DSB	Tilstand	Skrot 2013
Fl 7905	Duewag	1984	DSB	Dublet	Skrot 2016
Fs 7281	Scandia	1972	DSB	Dublet	Skrot 2013
Fu 8028	Scandia	1976	DSB	Dublet	Skrot 2013
FFJ C 76	Scandia	1898	Privat	Tilstand	SJVT 2014
TKVJ C 26	Scandia	1916	privat	Dublet	SJVT 2017
TKVJ C 27	Scandia	1916	privat	Dublet	SJVT 2013
POSTVOGN					
Litra, nr.	Producent	År	Drift	Begrundelse	Skæbne
TKVJ D 62	Scandia	1916	Privat	Tilstand/dublet	SJVT 2017
GODSVOGNE					
Litra, nr.	Producent	År	Drift	Begrundelse	Skæbne
Xxx undervogn	-	-	-	Tilstand	Skrot 2013
Gs 41180	Scandia	1960	DSB	Dublet	SJVT 2014
Gs 40226	Scandia	1954	DSB	Dublet	SJVT 2014
Gs 40224	Scandia	1954	DSB	Dublet	SJVT 2014
lb 18915	Scandia/DSB	1919	DSB	Dublet	SJVT 2017
Kj 6008	Breslau	1884	SJS/DSB	Tilstand	Skrot 2013
Kj 6010/SJS Ka 113	Breslau	1884	SJS/DSB	Tilstand	Skrot 2013
Pb 11245	Scandia	1948	DSB	Dublet	SJVT 2014
Sd 69600	SEAG ⁹¹⁾	1962	DSB	Ikke repræsentativ	Skrot 2013
Ucs 022	Scandia	1950	DSB	Ikke repræsentativ	Skrot 2013
Za 99529	Scandia	1910	DSB/Carlsberg	Tilstand	Skrot 2013
Ze 502751	Zwickau	1911	DSB/Vesterbros Stentagpapfabrik	Dublet	Skrot 2013
Ze 503723	Scandia	1941	DSB/De Forenede Benzinimportører	Dublet	Skrot 2013
Ze 508047	Scandia	1948	DSB/DSSF	Dublet	Skrot 2013
KS Q 3	Scandia	1911	Privat	Tilstand	SJVT 2014
KS P 1	Scandia	1911	Privat	Tilstand	SJVT 2014
SPECIALVOGNE					
Litra, nr.	Producent	År	Drift	Begrundelse	Skæbne
Ad 313, ambulancevogn	Scandia	1897	DSB	Tilstand	Skrot 2013
Bf 556, specialvogn 412	Scandia	1899	DSB	Tilstand	Skrot 2013
Ce 1341, specialvogn 732	Strømmens ⁹²⁾	1897	DSB	Tilstand	Skrot 2013
Ch 515, kedelvogn 3	Breslau	1886	SJS/DSB	Tilstand	Skrot 2013
Eg 1734, redningsvogn 3	Kockums	1883	SJS/DSB	Tilstand	Skrot 2013
Fe 12135, specialvogn 677	Scandia	1929	DSB	Tilstand	Skrot 2013
Fe 12132 specialvogn 730	Scandia	1928	DSB	Tilstand	Skrot 2013
Hjælpevogn 5	Scandia	1907	DSB	Tilstand	Skrot 2013
Redningsvogn 3	(Kockums) ⁹³⁾	1883	SJS/DSB	Tilstand	Skrot 2013
S9, målevogn	Scandia	1892	DSB	Tilstand	Skrot 2013
Bakke 30a			DSB	Dublet	SJVT 2014

SUMMARY

The Danish Railway Museum's collection of rolling stock

The Danish Railway Museum is about to complete an extensive process where the Museum's collection of rolling stock has been reviewed, assessed and classified with a view to securing the most important exhibits for future generations and at the same time separating out the less important exhibits in order to concentrate conservation efforts. The collection of some 330 railway engines and coaches which were in the Museum's possession in 2013 was unrealistically large, even seen in an international perspective, and the objective was to create a more balanced collection.

The article reviews the process which the Museum has undergone during the last four years. The museological considerations are touched upon, the current collection is described in broad outline and reasons are given for classifying the exhibits.

The article should be seen in continuation of: 'Conservation plan for the rolling stock in the Danish Railway Museum' in the Yearbook *Jernbanehistorie 2013* (Railway History 2013) as an expression of the Museum's collection and conservation strategy. This article focuses on the process itself and on a presentation of the result: the future collection.

The collections of exhibits constitute the core of all museums, and a considered collection, thorough registration and appropriate conservation of the collections are crucial to the quality of any museum. In this connection, reducing the collections can be an important tool: an argument for separating out exhibits from a collection is that the larger a collection is, the more difficult it is to look after it properly. Thus, collections may be reduced for purely financial reasons, but the decision is generally based on museum ethics: It is better to take proper care of important and/or historically significant exhibits and preserve them for future generations than to spend resources on less important exhibits.

A collection of rolling stock makes entirely different demands than the majority of museum collections – not least

on account of its size. Another unusual characteristic of this collection is that parts of it are used actively for communication purposes – i.e. some rolling stock is run on the regular rail network. Over and above the special requirements that are made because the rolling stock is operated – and such requirements are pretty exceptional in comparison to those that other museums are required to live up to – it also means that actual museum pieces can only be used very sparingly if they are to be preserved. Therefore, the Museum needs a collection of vintage rolling stock dedicated for active use. The Museum has therefore divided its collection into *museum pieces* which in principle must be preserved as they are forevermore and so-called *props*, to use museum jargon. Props must look authentic, but certain constructional modifications are permitted and required, for example to comply with modern safety systems.

The first stage, in 2013, was a forced process when some 30 units which had been stored outdoors for years were discarded and the majority was scrapped on account of their poor condition. The second stage in 2014 consisted of a review of rolling stock when a department of the Museum was sectioned off as an independent vintage railway society. Also at this stage, some 30 units were reviewed and some were allocated to the society, some of which were on loan as props, i.e. rolling stock for active use, and others as museum pieces.

The last major review in 2016–2017 consisted of a thorough assessment of each individual remaining unit based on an overall view of the entire collection. This was a very systematic process based on a number of specialist criteria. It started with an in-house review which led to a prioritised list. Then a group of experts were invited to participate in a consultation on the Museum's drafted classification of the rolling stock. The external experts were invited to share their opinions and ensure the quality of the assessment. However, the final decision rested with the Museum.

The principles behind the selection were that the collection must reflect and represent Denmark's railway history from a variety of angles, such as society, technology and cultural history, and therefore, variation was an important aspect in relation to geography, manufacturer, operating company, type, function, etc. Considerations were made regarding the authenticity of the units, their genuineness and originality and whether units were represented as they appeared on delivery but to a greater extent as they appeared after use and modifications during their time of operation. A significant criterion was the avoidance of duplicates in a broad sense – avoiding both identical types but also representatives of the same history/development features. Provenance (that is knowledge about origin and use) together with an associated story or significance in relation to the individual unit was a crucial selection parameter.

The process proceeded systematically and the rolling stock was valued according to a number of valuation parameters. The historical value was categorised based on four levels of historical significance: unique significance, national significance, local significance or below, insignificance. This was assessed based on the above-mentioned considerations. Then, the state of preservation was similarly categorised, ranging from 'very good condition' to 'fit to be scrapped'. On the basis of these valuations, each individual unit was given an overall valuation, indicating whether the particular unit was preservation-worthy, should be left out of the collection or was ready to be scrapped.

As a result of the process, a list was generated of the rolling stock that would leave the Museum's collection. During the spring of 2017, the list was forwarded to potential recipients of the rolling stock: relevant museums and vintage railway societies which, in the first instance, had the opportunity to register their interest in the individual units. In order to ensure that the units were not removed from the collec-

tion to be inappropriately stored and fall into disrepair and to secure a new lease of life for as many units as possible, the Museum placed a number of demands on the recipients of the rolling stock relating to realistic projects for storage, use and potential restoration. On this basis, the Museum decided on the final distribution, giving priority to use, restoration and realistic storage.

The result of the process was that around 75 units or spare parts from units were offered to relevant museums and vintage railway societies. There were 15 recipients, two vintage railway societies being the largest: *Dansk Jernbane-Klub* and *Nordsjællands Jernbaneklub*, and an individual unit went to the Open-Air Museum in Lyngby north of Copenhagen (in Danish: *Frilandsmuseet*). No interest was registered for some 25 units, the majority of which were wagons or coach bodies. A number of units whose removal from the collection might be considered controversial by some people (such as an S-train trailer coach or the steam engine E 978) are to be used as spare parts for equivalent preserved units at the Museum.

As a result of a few swaps that were made during the process, the Museum acquired new units for its collection, and this meant that some units in the collection were replaced by better examples. Thus, the Museum received seven new museum pieces, two of which replaced equivalent units in poorer condition (steam engines used by private railway companies), one unit replaced an equivalent unit which became part of the props collection (flat wagon for crane), and four units were important new additions to the Museum's collection (one of the oldest diesel engines, a special-purpose vehicle, a shunting engine used by a private railway company and an early wagon). In addition, another four units were included in the props collection (open wagon, luggage van and two wagons).

The Museum's collection of rolling stock now comprises 155 museum pieces and 47 units for active use – so-called props.